

UT nieuws

ACTUEEL EN ONAFHANKELIJK

Annemarie Huijink >

**Bewegen
in twee
werelden**

Reportage >

**Voor het eerst
in de snijzaal**

Studentenleven >

**Lang leve de
huisjongste**

Special >

**Facilitair
Bedrijf**

Send data via teleportation?

**CHALLENGE
ACCEPTED!**

TU Delft

MASTER EVENT

www.masterevent.tudelft.nl

21 NOVEMBER 2013

Join us on Thursday November 21 for the Master Event, where you can find out everything you want to know about the Master's programme of your choice. At this event all Master's programmes will be presented in information sessions. You'll also have the opportunity to have a personal chat at the information fair. Present are current students, academic counsellors and Master's programme coordinators.

The ideal opportunity for you to take a broad look into the Master's programmes TU Delft has on offer.

We kindly request that you register in advance and before November 18 at: www.masterevent.tudelft.nl

TU Delft
Delft University of Technology

Challenge the future

**HET GROOT UT-DICTEE
DER NEDERLANDSE TAAL**

**GESCHREVEN DOOR
PAUL DE KUYPER
VOORGELEZEN DOOR
ED BRINKSMA**

**DO
14 NOV
19³⁰ - 21³⁰**

STUDIUM GENERALE.

Toegang is GRATIS
op de UNIVERSITEIT TWENTE,
in de WAAIER, ZAAL 2
U hoeft niets mee te nemen!

**UT
nieuws**
ACTUEEL EN ONAFHANKELIJK

LIMIS

**Hou jij van
programmeren?**

Werk dan mee aan de optimalisatie van de user interface van Limis Planner. Flexibele werktijden, op loopafstand van de UT. Kijk voor meer informatie op www.limis.nl

Limis BV 053-483 65 36 www.limis.nl
planningssoftware voor productiebedrijven

UT Nieuws is er elke dag!

In dit nummer

Achtergrond | Fitgame voor ouderen
> 16 – 17

Interview | Stefan Kuks
> 28 – 29

International | Unemployment
> 32 - 33

Sport | Volleybalcaptain
> 37

Coverinterview Annemarie Huijink > 4 – 7 Zelfdodingen > 8 In de praktijk > 9
Reportage snijzaal > 10 – 11 Marcel Boogers > 12 – 13 Slaapdiepte meten > 14
Column Asha ten Broeke > 15 De huisjongste > 18 – 19 UT in Beeld > 20 – 21
Column Marc Hulsebosch > 22 Hans Clevers > 22 – 23 Wie is Rob Eggenkamp? > 24
– 25 Academisch erfgoed > 26 – 27 Stimuleringsfondsen voor vrouwen > 30 – 31
PhD > 34 In & Out > 35 Studentondernemers > 36 Cultuur > 38

Van de redactie

Je zult maar huisfeut zijn! Wat dat is? Een huisfeut is de nieuwste bewoner van een studentenhuis. Puur alleen vanwege het feit dat de student in kwestie als laatste is aangeschoven, liggen er voor hem of haar tal van taken te wachten, vaak van huishoudelijke aard. Drankjes mixen, de vuilnis buiten zetten, oud papier wegbrengen, de gootsteen ontstoppen. Toen ik het artikel van onze studentmedewerkers las (zie pagina 18 & 19), kwamen er jeugdherinneringen bij me op. Hoe ik, als jongste bediende in mijn eerste baantje, werd geacht op de gekste momenten koffie te halen voor collega's. Dat vond ik verre van leuk. Ik zou er inmiddels feestelijk voor bedanken, maar destijds was tegenstribbelen 'not done'. Uit de korte interviewtjes met huisfeuten blijkt echter nergens dat ze flink balen van de klussenlijst of dat ze het vervelend vinden om volgzzaam te moeten zijn. Integendeel, ze zien de humor van dit soort studentikoze gebruiken wel in. Je bent eerst huisfeut, maar als je je daar doorheen hebt geslagen, dan krijg je een huisfeut. En dat is een mooie beloning voor je geploeter.

Ik ben eigenlijk wel benieuwd naar de mening van Asha ten Broeke, als het gaat om dit soort studentengebruiken. Zou ze vroeger ook huisfeut zijn geweest? Of heeft ze tegengesparteld? De vaste columnist van UT Nieuws studeerde hier op de campus communicatiewetenschap en psychologie en roert zich

regelmatig met haar scherpe mening in de media. Laatst nog schoof ze aan tafel bij Pauw & Witteman om haar zegje te doen over de ongeëmancipeerde speelgoedgids van Bart Smit. Dit knetterende media-optreden zal ze zich nog lang blijven herinneren. Het gaf haar ook nieuwe inzichten (zie pagina 15). Verder brengen we in dit novembernummer een artikel over zelfdodingen. Dit naar aanleiding van twee zelfdodingen van studenten, die de afgelopen tijd voor veel onrust op de campus zorgden. In de media wordt altijd terughoudendheid betracht als het gaat om zelfdodingen. Terecht. Ook UT Nieuws meldt zelfdodingen niet in nieuwsberichten, uit ethische overwegingen. Maar als geruchten een eigen leven gaan leiden is het goed, ja zelfs onze taak, om naar feiten en achtergronden te vragen.

Ditta op den Dries, hoofdredacteur.

Colofon

Onafhankelijk maandblad voor personeel en studenten van de Universiteit Twente. Jaargang 03. Verschijnt elke eerste donderdag van de maand op de campus; vrijdag/zaterdag buiten de UT. Oplage: 8.000 exemplaren.

Redactie-adres:

Gebouw De Vrijhof
Kamers 535, 537, 539, 541, 543.
De Veltmaat 5, 7522 NM Enschede

Postadres:

Postbus 217, 7500 AE Enschede

Telefoon:

(053 – 489) 2029
zie verder onder redactie

E-mail redactie:

info@utnieuws.utwente.nl

Internet:

http://www.utnieuws.nl
of via de homepage van de UT

Twitter:

@UTNieuws

Redactie:

Ditta op den Dries (hoofdredacteur, (053 - 489) 2030
d.e.opdendries@utwente.nl

Paul de Kuyper (053 – 489) 4084

p.m.dekuyper@utwente.nl

Maaïke Platvoet (053 – 489) 3815

m.c.platvoet@utwente.nl

Sandra Pool (053 – 489) 2936

s.pool@utwente.nl

Johannes de Vries (053 - 489) 2028

j.devries-2@utwente.nl

Vaste medewerkers:

Marloes van Amerom, Cynthia Bergsma, Marije ten Böhmer, Egbert van Hattem, Marc Hulsebosch, Eynke Lobbzoo, Larissa Nijholt, Mariska Roersen, Charlotte Rempelberg, Michiel Schuhmacher, Femke van Stratum, Dennis van der Veen, Jochem Vreeman.

Internetbeheer:

WAME – Websites, Applicaties, Advies
www.wame.nl

Foto's:

Rikkert Harink, Arjan Reef, Gijs van Ouwerkerk,

Redactieraad:

M. Driesprong, drs. J.W.D. ter Hellen, prof. dr. A. Need, dr. O. Peters (voorzitter).

Regionale advertenties:

TwentyFifty, Postbus 652, 7500 AR Enschede

Tel. 053 – 4609007. Site: www.twentyfifty.nl

E-mail: b.onsman@twentyfifty.nl

Advertentietarieven op aanvraag.

Advertenties:

Bureau Van Vliet BV, Postbus 20, 2040 AA Zandvoort

Tel. 023 – 5714745. Site: www.bureauvanvliet.com

E-mail: zandvoort@bureauvanvliet.com

Advertentietarieven op aanvraag.

HOP:

UT Nieuws is aangesloten bij het Hoger Onderwijs Persbureau (HOP).

Adreswijzigingen:

Abonnees (ook studenten) dienen deze schriftelijk door te geven aan de redactie UT-Nieuws Postbus 217, 7500 AE Enschede of per e-mail: info@utnieuws.utwente.nl.

Stage of buitenlands studieverblijf: studenten die op stage gaan of in het buitenland gaan studeren kunnen het UT-Nieuws magazine op schriftelijk verzoek opgestuurd krijgen.

Wie prijs stelt op deze (gratis) service zendt een adreswijziging naar de redactie o.v.v. faculteit, stagelocatie en periode (zo nauwkeurig mogelijk).

Kopij:

Nieuws voor het UT-Nieuws magazine en de website naar: info@utnieuws.utwente.nl.

Abonnementen:

Jaarabonnement: 44 euro. Abonnementen schriftelijk aan te vragen met vermelding van naam, adres, postcode, plaats, telefoonnummer en bank-/girorekening. Abonnementen kunnen maandelijks ingaan. Betaling via factuur. Het jaarabonnement wordt automatisch verlengd, tenzij men minimaal 1 maand voor afloop van de abonnementsperiode schriftelijk opzegt.

Vormgeving en realisatie:

DeltaHage bv

www.deltahage.nl

Bezorging Campus:

Motorsportgroep UT, Richard van Schouwenburg en Petra Kuipers, tel. 053-4892029.

E-mail: info@utnieuws.utwente.nl

Copyright UT-Nieuws:

Auteursrecht voorbehouden. Het is verboden zonder toestemming van de hoofdredacteur artikelen schema's foto's of illustraties geheel of gedeeltelijk over te nemen en/of openbaar te maken in enigerlei vorm of wijze.

bastille

48

Annemarie Huijink, voorzitter van de Student Union

'Ik heb graag wat in de melk te brokkelen'

Ze verkeert in twee heel verschillende werelden. De ene is heel persoonlijk. Het draait er om gevoel en emotie. De andere is een zakelijke, formele omgeving waarbij het gaat om invloed uitoefenen en politieke spelletjes. Annemarie Huijink (23) begeeft zich in beide werelden even graag. Ze is voorzitter van de Student Union (SU) en in haar spaarzame vrije tijd speelt ze gitaar en geeft ze muziekles aan kinderen.

TEKST: SANDRA POOL | FOTO: RIKKERT HARINK

Annemarie Huijink is deze morgen aan het werk op de tweede verdieping van de Bastille in kamer 332: het thuishonk van de Student Union. De overkoepelende studentenorganisatie houdt zich niet bezig met onderwijs en onderzoek, maar legt zich toe op allerlei zaken rondom de studie. Een fulltime dagtaak. Voorzitter Huijink is dagelijks in de Bastille te vinden net als de andere vijf studenten die samen het SU-bestuur vormen. Drie UT-medewerkers vormen het secretariaat. Ze zorgen voor de nodige hand- en spandiensten van de Union. Zeker niet overdreven, vindt Huijink. 'We hebben veel aanloop van studenten en we krijgen veel telefoontjes en vragen. Het is erg prettig als de eerste stroom wordt opgevangen.' Dan kunnen de SU-ers tenminste doorgaan met hetgeen waarvoor ze zijn aangesteld: besturen. En dat is niet altijd even gemakkelijk, weet Huijink.

'De problemen rondom sport hebben mij enorm geraakt. We konden wegens een financieel tekort enkele sportclubs geen subsidie meer verstrekken. Dat is iets wat je niet wilt en tegen je natuur indruist. Niet alleen als bestuurder, maar ook als persoon. Daar sta je als Student Union niet voor. Je wilt juist zoveel mogelijk verenigingen helpen, maar helaas noopt de financiële situatie ons tot deze beslissing.'

En dat gaat niet zonder slag of stoot. Als bestuurders worden ze niet altijd gespaard. De perikelen rondom sport maakten de tongen flink los. 'Dat

was echt a-relax. Ik wil dan het liefst aan iedereen uitleggen hoe de onderhandelingen precies zijn gegaan, maar dat kan niet altijd. Als ik alles open op tafel gooi, komt het niet ten goede van onze relatie met de UT. Het ondermijnt mijn positie. De kans bestaat dat ik de volgende keer tegen een muur oloop.'

Spagaat

De spagaat waarin ze zich als voorzitter soms begeeft, heeft onlosmakelijk te maken met de unieke positie die de Student Union inneemt. Het studentenorgaan werd in 1990 opgericht. De toenmalige voorzitter van het college van bestuur, Frans van Vught, was groot voorstander en aanjager. Huijink: 'De achterliggende gedachte was destijds heel idealistisch: studenten zijn de baas over hun eigen campus en hun eigen studentenleven.' Een mooi ideaal, vindt de voorzitter, maar volgens haar loop je in de praktijk onherroepelijk tegen een aantal problemen op. 'Continuïteit is één ding. Het bestuur wisselt elk jaar; de UT-medewerkers niet. Dat werkt soms lastig.' De universiteit heeft volgens Huijink ook een struggle met zichzelf. 'De UT kan het idealisme niet in het oneindige supporteren. De campus is erg duur en studenten kunnen niet eeuwig actief zijn.' Daarnaast is er het spanningsveld. 'Wij krijgen onze middelen van de UT van waaruit we ook zijn geïnitieerd. Toch doen we niet altijd alles in lijn der verwachting.' De kritiek van studenten dat de SU een verlengstuk is van de UT, begrijpt

ze. 'Of het terecht is, is een tweede. Onze core business is heel anders. Wij zijn juist niet bezig met onderzoek en onderwijs. Wij zijn eerder een tegenwicht. Ik vind het mooi dat daarvoor een speciaal orgaan is opgericht. Door onze bijzondere positie ontstaat er echter wel een groot politiek spel. De ene keer lever je in; de andere keer win je.' Ze legt uit dat de SU een mandaat heeft om beleid te maken voor sport en cultuur voor studenten, de gebouwen de Pakkerij, het Watersportcomplex en de Bastille, studentondernemerschap, internationalisering van studenten en de Kick-In. 'Maar de uiteindelijke verantwoordelijke is nog altijd het college van bestuur.' Zijn ze wel eens teruggefloten? 'Nee, zo gaat dat niet. In geval van verdeeldheid, wordt er onderhandeld.' Een recent voorbeeld is de introductie. 'Vanuit de UT kwam de vraag of de huidige Kick-In nog wel aansluit bij het nieuwe onderwijsmodel qua vorm en inhoud. Wij zijn doorgegaan op oude voet, maar er is nu wel een werkgroep opgericht om hiermee aan de slag te gaan.' Lacht: 'Het is en blijft een ambtenarenapparaat he? Dat is soms wel vermoeiend; dat iedereen altijd over alles iets wil zeggen.' Niet haar stijl. Huijink legt liever de verantwoordelijkheid neer bij de aangewezen persoon. Ze hoeft niet per se over de schouders van de andere bestuurders mee te kijken. Wel verwacht ze dat afspraken nagekomen worden. 'Nee, ik sla niet met de vuist op tafel als dat niet gebeurt. Ik word niet zo snel boos. Ik ga liever het gesprek aan.' Als voorzitter zoekt ze ook graag naar verbindingen tussen verschillende partijen en haar bestuurders, ze bewaakt de grote lijnen binnen de SU en zorgt ervoor dat ze allemaal dezelfde boodschap uitdragen. Op persoonlijk vlak is ze makkelijk in omgang. Ze komt goed van haar woord af. Een gesprek is zo aangeknoopt. Slapeloze nachten zijn haar vrijwel onbekend. Soms maakt ze zich zorgen om haar medebestuurders als het een keer niet zo lekker loopt. 'Maar over het algemeen kan ik goed loslaten.'

Naast het dagelijkse bestuurswerk, begeeft ze zich graag in die andere wereld die ook zo bij haar past. De wereld van muziek, opera's en muziekles geven. Liefhebberijen die ze van huis uit meekreeg. Boeken, discussies aan tafel, muziek maken en intellectuele gesprekken voeren: het was allemaal thuis aanwezig in Almere waar Huijink opgroeide. Moeder is basisschooljuf. Vader werkt als manager bij een bank. Beiden studeerden geschiedenis. Huijink is de oudste van vier en heeft drie broertjes. 'Tussen mij en de jongste zit zeven jaar. Ik voel me niet alleen het meisjes tussen de jongens, maar ook echt de oudste van het stel. Ik ben de meest assertieve van de vier.' Ze vertelt dat ze zelfstandig is opgevoed, met veel eigen verantwoordelijkheid. 'Als je graag iets wil, moet je zelf initiatief nemen', luidde de boodschap.' Thuis voelt ook als een warme, veilige haven. 'Ik durf daardoor best een stap te zetten waarvan ik niet precies weet hoe het uitpakt. Ik kan altijd terugkomen.' Zoals die ene keer toen ze koos voor de studie muziektherapie. 'Niet mijn ding, zo bleek. Ik ben daarna heel het land door gecroost en bezocht bijna alle universiteiten om een nieuwe, goede studiekeus te maken.' Dat werd psychologie in Enschede, de plaats waar ze zich direct thuis voelde. 'Ik zag mezelf wel rondlopen op de campus. De stad is overzichtelijk, niet zo massaal.' Wel heeft ze haar ouders nog moeten overtuigen. 'Op kamers gaan kenden ze niet. Daar moesten ze aan wennen. En ik was de eerste die uit huis ging.'

Psychologie

Psychologie stond hoog op het lijstje. 'Mens en gedrag vind ik een interessant onderwerp. De wetenschap is nog jong, niet alles is ontdekt. Het is niet zwart of wit, maar grijs. Wat nu ontdekt wordt, kan over een paar jaar weer heel anders zijn. Dat fascineert me.' Huijink heeft in drie jaar bijna haar bachelor afgerond. In totaal 165 punten. 'Daar ben ik best trots op.' De studie is echter deels wat ze op gehoopt had. 'De onderwerpen interesseren me. Dat zeker. Maar helaas ben je toch een van de velen en krijg je multiple-choicevragen voorgeschoteld tijdens tentamens. Dat betekent feitjes uit je hoofd stampen, terwijl ik meer van de grote lijnen en verbanden ben.' Een behoefte die ze vervult door allerlei activiteiten te doen naast haar studie. 'Ik ben lid en coördinator geweest van het voorlichtingsteam en vanaf dag één was ik lid van Musilon, de Vocal Group van de UT.' Naast zingen, speelt ze gitaar en piano. 'Toen ik vier was, zat ik al op muziekles.' Goed voor de ontwikkeling, vonden haar ouders. Na het eerste klokkenspel en de blokfluit vond ze het tijd voor een ander instrument.

Haar moeder had nog een gitaar staan en zo geschiedde. Ze nam les. De piano kwam later in beeld. Lacht: 'Daar zit een ander verhaal aan vast. Ik wilde aanvankelijk naar het conservatorium en daarvoor moet je twee instrumenten spelen. Piano is een all round instrument. Vandaar mijn keuze.' De gang naar het conservatorium strandde al snel. 'In die wereld heb je zessen en tienen. Er zit niets tussen. Je bent of heel goed, of niet. Ik zat in de groep net niet, een zes dus.'

Opera

Desondanks blijft muziek een passie. Ze houdt van klassiek. Luistert graag naar Mozart en opera's. Haar vader en moeder namen haar mee naar het concertgebouw in Amsterdam. 'Ik vond het echt

heel leuk. Mijn ouders konden er hele verhalen bij vertellen. Prachtig!' Frank Groothof, bekend van Sesamstraat, is favoriet. 'Hij vertaalt complexe opera's naar het Nederlands, speciaal voor kinderen. Ik had alle cd's, ik kon alles meepraten en meezingen, ik kende alles uit mijn hoofd. Ik vond de opera Don Giovanni geweldig.' Lacht: 'Dat was mijn K3, zeg maar! Ik zong alles mee van a tot z. Best raar voor een tienjarige die een opera meezingt. Nog steeds raakt het stuk me. Door de warme herinnering die ik eraan heb, maar de muziek zit ook geweldig in elkaar.' Op de gitaar speelt ze voornamelijk Spaanse, flamingo-achtige muziek. 'Dat doe ik in het weekend. Pure ontspanning.' Daarnaast geef ze les aan kinderen. Zeven stuks in totaal. 'Eén keer in de twee weken kom

ik bij ze thuis.' Huijink over haar eigen gitaarlessen: 'Ik vond het altijd inspirerend als de docent zelf meespeelde. Daardoor ontstond er een echt muziekstukje. Dat probeer ik nu ook te doen. Ik begeleid de kinderen. Daar vind ik muzikaal gezien een stukje uitdaging.'

Het lesgeven betekent veel voor haar. 'Ik vind het contact met de kinderen heel waardevol. Ze zijn tien jaar als ze beginnen en gaan een paar jaar later naar de middelbare school. Een belangrijke fase in hun leven. Het is mooi om dat allemaal mee te maken. Daarnaast bouw je een band met ze op. Muziek is heel persoonlijk en dat geldt zeker voor een gitaar. Het instrument hou je tegen je buik en borst. Je voelt het. Dat probeer ik ze mee te geven. Best lastig hoor. Eerst spelen ze heel

staccato, noot voor noot. Dan zeg ik; stel, je bent de mooiste prinses van de wereld of de stoerste ridder. Dan krijgt het stuk meer een lijn en spelen ze het vloeiender. Automatisch leggen ze er mee gevoel in.'

Een heel andere tak van sport dan het bestuurswerk. De twee werelden hebben het bereiken van een doel met elkaar gemeen, zegt Huijink. 'Je wilt iets neerzetten. Bij de kinderen wens ik dat ze gitaar gaan spelen en dat ze liedjes oefenen. Om dat te bereiken, ga ik na waar ze behoefte aan hebben. Welke muziek spelen ze graag?' Bij de Student Union wil ze ook iets neerzetten. Ze koos voor een bestuursfunctie voor haar eigen persoonlijke ontwikkeling. 'Ik wilde iets doen tussen mijn bachelor en master. Ik solliciteerde

bij Solar Team Twente en bij de Student Union. Al naar gelang de gesprekken, stopte ik bij het Solar Team. Het is een groep technische mensen en een paar studenten voor de communicatie. Ik wilde liever een positie waarbij ik meer in de melk te brokkelen had. Bij de SU is die kans er. Hoewel ze de rol van voorzitter niet ambieerde, werd ze er voor gevraagd. 'Ik zag mezelf aanvankelijk niet in die rol. Daar moest ik even over nadenken. Ik vond dat best spannend. Mijn eerste bestuur was met vijf mannen.' Lacht: 'Gelukkig was ik al iets gewend van thuis, maar ik ben niet iemand die graag op de voorgrond treedt. Wel heb ik een sterke mening en ideeën. Die kunnen nu door mijn bestuursfunctie bij de Student Union een plek krijgen.'

Rector Ed Brinksma over onrust na zelfdodingen

'Onze hoofdzorg is preventie'

De UT werd recent opgeschrikt door zelfdodingen van twee van haar studenten. De gebeurtenissen, die kort achter elkaar plaatsvonden, brachten onrust op de campus. Er leven een heleboel vragen, maar antwoorden zijn er lang niet altijd. Het onderwerp is moeilijk en gevoelig. Rector magnificus Ed Brinksma en studentenpsychologe Alina Ploszaj proberen, vanuit hun functie, enkele antwoorden te geven.

TEKST: EYMEKE LOBBEZOO | FOTO: ARJAN REEF >

Het gerucht gaat dat er onder UT-studenten tegenwoordig meer zelfmoorden plaatsvinden. Klopt dat?

Alina Ploszaj: 'We weten niet zeker of vroeger alle zelfmoorden bij onze dienst zijn gemeld, waardoor precieze cijfers ontbreken. In de afgelopen drie jaar zijn er vijf zelfmoorden geweest, waarvan twee op de campus. Dat is meer dan in voorgaande jaren.'

Ed Brinksma: 'Vorig jaar werd een toenemend aantal pogingen tot zelfmoord onder onze studenten geconstateerd. Gemiddeld krijgen we te maken met één of maximaal twee gevallen per jaar. Vorig collegejaar waren dat er opeens drie, plus een mislukte poging. Zoiets is natuurlijk zeer verontrustend. Daarom hebben we toen een onderzoek laten uitvoeren.'

Wat kwam er uit dat onderzoek naar voren?

Ed Brinksma: 'We wilden graag weten of er sprake was van trend of toeval, hoe het stond met de huidige hulpverlening en of er iets gedaan kon worden vanuit het college van bestuur. Daarom zijn we in gesprek gegaan met de UT-medewerkers met een signaleringsfunctie: studentenpsychologen en studieadviseurs. Gelukkig bleek er geen sprake te zijn van een trend, omdat er uiteenlopende aanleidingen waren. Wel waarneembaar was een algemene toename van faalangst en de ervaren belasting. Tot onze geruststelling is de

hulpverlening op de UT laagdrempelig en toegankelijk. Waarborging daarvan blijkt bijvoorbeeld uit de mogelijkheid tot gratis kortdurende hulp. Wat ons vorig jaar machteloos maakte, was dat geen van de slachtoffers zich had gemeld voor bijstand. Dan komt het buiten onze invloedssfeer te liggen. Elk sterfgeval wordt aan ons bekendgemaakt. Ik was behoorlijk geschokt door de recente gebeurtenissen, die zo kort op elkaar plaatsvonden. We blijven het in de gaten houden en zoeken naar de beste preventiemogelijkheden.'

Zijn studenten kwetsbaarder dan andere bevolkingsgroepen? Zijn er officiële cijfers?

Alina Ploszaj: 'Studenten bevinden zich zeker in een kwetsbare levensfase, waarbij ze plotseling alles zelf moeten zien te redden. Alle kansen en keuzes die het studentenleven kenmerken, brengen stuk voor stuk ook de mogelijkheid op mislukking met zich mee. Overigens vinden de meeste zelfdodingen statistisch gezien plaats bij mannen tussen de 40 en 60 jaar. Sinds 2007 is er een wereldwijde stijging zichtbaar. Dat lijkt ook verband te hebben met de economische recessie. Zelfmoord staat bij jongeren helaas nog altijd in de top 3 van doodsoorzaken: voor mannen op de tweede plaats en voor vrouwen op de derde. De overige oorzaken zijn ongelukken en kanker.'

Wat zou aanleiding kunnen zijn voor de zelfdodingen? Is er sprake van een verband?

Alina Ploszaj: 'Het is belangrijk te benadruk-

ken dat er geen sprake is van een verband: de zelfdodingen uit de afgelopen drie jaar staan op zichzelf. De slachtoffers kenden elkaar niet, volgden een andere opleiding en zaten in heel verschillende studiefasen. Er is nooit één reden voor zelfmoord. Vaak lopen mensen al heel lang rond met vragen en problemen.

Het is zo schrijnend dat op het moment zelf suicide de oplossing lijkt, vanwege een soort tunnelvisie met zelfmoord als enige uitweg. In veel gevallen kan de juiste hulp op het juiste moment mensen helpen de draad op te pakken en verder te leven. Tekenend: negentig procent van de mensen die een zelfmoordpoging overleeft, wil daarna in leven blijven. Ze hebben dan meestal wel therapie nodig; het gaat niet vanzelf.'

Wat is de impact van zelfmoord op de omgeving en hoe gaat de UT hiermee om?

Alina Ploszaj: 'Een zelfmoord roept voor iedereen andere dingen op. De een wordt herinnerd aan overleden vrienden of familieleden, een ander krijgt zelf obsessief sombere gedachten en een derde gaat zo op in het ondersteunen van anderen, dat hij zichzelf vergeet. Blijf er niet mee rondlopen, maar praat erover! Soms voel je als nabestaande niet alleen verdriet, maar ook woede. Het is belangrijk dat te uiten; het hoort erbij. Wanneer je hulp nodig hebt, kun je je melden bij ons, maar ook bij je studieadviseur of huisarts. Op verzoek bieden wij verwerkingsbijeenkomsten voor groepen als flat-, dispuuts- of studiegenoten.'

Ed Brinksma: 'Als 'oppervader van de campus' ben ik met zorg vervuld. Als er vanuit de studenten behoefte is aan hulp bij het verwerken, wil ik daar gehoor aan geven. Ze weten me te vinden. Tegelijkertijd zijn we met opzet terughoudend met informatieverstrekking over zelfdodingen. We weten dat het gevaar op kopieergedrag bestaat. Onze hoofdzorg is preventie.' |

In de praktijk: sombere gedachtes

In de Praktijk behandelt elke maand een probleem van studenten, beschreven door een studentepsycholoog van de Rode Balie. De casus is gebaseerd op échte problematiek en échte studenten, maar gaat nooit over één specifiek geval. Daarom is alle persoonlijke informatie gefingeerd.

Casus: sombere gedachtes

De 21-jarige Anne, derdejaars TBK-student, meldt zich bij de studentepsycholoog met de klacht dat ze somber is, slecht in haar vel zit, weinig kan genieten en moeite heeft om motivatie

voor haar studie op te brengen. En dat leidde zelfs tot haar eerste onvoldoende. Eigenlijk voelt Anne zich nu zo slecht dat ze wel eens denkt aan zelfmoord. Door die suïcidale gedachtes is ze een 'urgentiegeval' en kan ze snel terecht bij de studentepsycholoog. Daar vertelt ze dat ze hoge eisen aan zichzelf stelt. Ze is perfectionistisch en wil het beste eruit halen. Dat betekent dat ze ook rustig een training van de basketbal laat schieten als ze nog wil – of beter gezegd, van zichzelf moet – studeren. Kenmerkend voor Anne is ook dat ze een 'pleaser' is: ze past zich snel aan aan wat anderen willen. Stelt een huisgenootje voor om naar de film te gaan, dan zal Anne nooit haar voorkeur

uitspreken. Zij doet wat anderen willen. Bij Anne speelt ook de angst om 'net zoals haar moeder te worden'. Haar moeder was altijd druk en is ook ooit depressief geweest. Anne heeft gelukkig wel vriendinnen, maar praat niet met ze over haar sombere gedachtes en gedachtes over zelfmoord. Problemen zijn er immers om zelf op te lossen, daar val je anderen niet mee lastig.

“**Als je ergens mee zit, blijf er dan niet alleen mee rondlopen**”

Wat zegt psycholoog Hans Feiertag?

'Allereerst moest ik bij Anne inschatten hoe heftig haar suïcidale gevoelens waren. Dat ze die gevoelens bij mij kon uitspreken, luchtte haar enorm op en ze kon me op onze eerste afspraak beloven dat ze geen zelfmoordpoging zou ondernemen. Onze tweede afspraak was twee dagen later en toen zei ze dat haar gedachtes over zelfmoord al veel minder waren. Wellicht omdat ze het met mij besproken had. Het is daarom ontzettend belangrijk dat als je ergens mee zit, je er niet alleen mee moet blijven rondlopen. Natuurlijk waren daarmee Annes problemen nog niet opgelost. Ik heb met haar gepraat over de sombere gedachtes en hoe ze zich daaronder voelt. Het bezorgde haar vooral een 'machteloos

gevoel' en 'ik wil het zo graag goed doen, maar het lukt niet'. En dan die angst: 'word ik nu net zoals mijn moeder?' Een belangrijk punt bij Anne was dat ze zoveel van zichzelf 'moet'. Ik heb haar laten inzien dat je je ook kunt afvragen wat je zou willen. Dus: je moet van jezelf studeren, maar wil je dat ook vanavond? Maar ook: is 's avonds studeren wel zo nuttig als je dat overdag ook al hebt gedaan? Anne gaf toe dat ze inderdaad niet heel veel meer stof kon opnemen. Wat als je daarom in plaats van studeren iets leuks gaat doen? Dat zag Anne wel zitten. Haar basketbaltraining laat ze niet meer varen. En ook doet ze nu regelmatig iets leuks met haar huisgenooten. Dat geeft haar een goed gevoel. Met haar

zus bleek Anne goed te kunnen praten over de angst om 'net als haar moeder te worden'. De herkenbaarheid bij haar zus deed haar ontzettend goed. Verder heb ik Anne laten inzien dat ze geen rekening hield met haar eigen gevoel. Het is namelijk niet 'een beetje vervelend' als je huisgenoot voor de tigste keer de afwas laat staan. Dat is 'ontzettend vervelend' en dat moet je ook durven uitspreken. Met Anne gaat het nu goed, ze is over het algemeen een stuk opgewekter. De tijd tussen onze gesprekken werd steeds langer. Soms had ze een terugval, maar haar suïcidale gevoelens kwamen nooit meer zo sterk terug. Ze heeft er nu vertrouwen in dat ze die gedachtes kan hanteren.' |

Practicum anatomie voor UT-studenten technische geneeskunde

Voor het eerst in de

Als je technische geneeskunde studeert doe je dat omdat je fascinatie hebt voor techniek én het menselijk lichaam. En om dat lichaam te bestuderen heb je veel kennis van de anatomie nodig. Eerstejaarsstudenten krijgen daarom na krap vier weken college al hun eerste practicum anatomie, in de snijzaal van het Radboud universitair medisch centrum. En dat is behoorlijk spannend.

TEKST: MAAIKE PLATVOET

FOTO: RADBOUD UNIVERSITEIT/DICK VAN AALST >

Maar liefst vijf student-assistenten, ouderejaars technische geneeskunde, staan – gehuld in witte jas - stipt om 10.00 uur klaar om veertig eerstejaars op te vangen in de snijzaal van het Radboudumc. In deze zaal liggen op acht metalen tafels preparaten van het menselijk lichaam. Er hangt een eigenaardige, maar geen vieze, geur. 'Het is formaldehyde dat je ruikt', legt anatomie-docent Anne-Marie van Capellen van Walsum uit. 'Dat wordt gebruikt om de lichamen te kunnen bewaren. De concentratie formaldehyde meten we altijd, want een te hoge concentratie is namelijk giftig.'

Dan gaan de klapdeuren open. Veertig eerstejaars stromen de snijzaal binnen. Sommigen giechelend, sommigen overduidelijk nerveus. De durfals kijken nieuwsgierig naar de met groene lakens bedekte lichamen. Anderen kijken strak voor zich uit. Voor iedereen is het nieuw, dat is duidelijk. De spanning zit 'm in het onbekende.

Docent Anne-Marie, arts-anatoom, neemt een stukje van die spanning weg door simpelweg te vertellen dat het 'helemaal niet raar is als je even de behoefte hebt om de zaal uit te lopen'. 'Maar kom daarna wel weer terug', voegt ze er aan toe. Verder gelden natuurlijk regels in de snijzaal. Zo mag hier niet gegeten worden, niet gefotografeerd en behoren de studenten respectvol om te gaan met de lichamen. 'Het gaat namelijk wel om mensen die hun lichaam ter beschikking aan de wetenschap hebben gesteld.' Maar ook: 'De gezichten laten we bedekt. Dat werkt prettiger.'

Aorta

Het eerste uur van het snij-practicum is bedoeld 'ter oriëntatie'. De studenten mogen bij alle tafels kijken, maar ook voelen. 'Voor het eerst kun je nu een lichaam in 3d bekijken', legt Anne-Marie uit. 'En dat is echt anders dan de plaatjes in jullie anatomieboek. Hoe ligt een hart in de thorax? Hoe liggen de darmen? Dat mag je allemaal ervaren.'

Geroezemoes in de zaal. De studenten binden een plastic schort voor en trekken rubberen handschoenen aan. Ze zijn er klaar voor. Zeven meiden, allemaal met paardenstaart, scharen zich – bijna gretig – rondom een tafel waarop het lichaam van een vrouw ligt. Haar borstkas ligt open. Het is niet meteen duidelijk dat het om een vrouwelijk lichaam gaat, totdat een van de studentes de eileiders ontdekt. Een ander bekijkt de aorta, die hoog in de borstkas ligt. 'Zie je dat verschil met de aorta? Deze is veel elastischer en dunner.' De dames knikken geïnteresseerd.

Aan een andere onderzoekstafel zegt een student het bijna niet te kunnen geloven dat hier een 'echt' lichaam is. 'Alles is zo grauw en grijs', vindt ze. 'Dat komt omdat er geen bloed meer door de aderen en organen stroomt', legt Carlijn Braem, student-assistent en derdejaars technische geneeskunde uit. Gefascineerd kijken enkelen naar het vet op de heupen van deze overleden vrouw. 'Was dit nou een forse vrouw?', vragen ze zich af. Student-assistent Michiel Schuhmacher, ook derdejaars TG-student, vindt van niet. Wel legt hij uit dat rondom organen veel vet kan zitten en dat een 'hart in het vet' natuurlijk niet gezond kan zijn. 'Het hart moet dan harder werken.'

De koffiepauze na een uurtje oriëntatie is wel-

kom. Cafeïne en frisse lucht, daar knapt iedereen weer van op. Twee meisjes zijn er al iets eerder tussenuit gepiept. Het werd de 18-jarige Margot even te veel, vertelt ze later. 'Dat had ik niet meteen, maar toen ik bezig was besefte ik opeens dat ik met échte lichamen bezig was en toen ging ik dat weer op mijzelf betrekken. Toen kwamen de zwarte vlekken voor mijn ogen. Maar nu is het weer oké, hoor.'

Anne-Marie vertelt dat het haar opvalt dat de groep zich keurig houdt. Ze noemt het ook een 'gretige groep'. 'En dat is kenmerkend voor TG-studenten, vind ik. Ze zijn heel onderzoekend, en die ruimte krijgen ze hier ook.' Deze week staan ook de eerstejaars gezondheidswetenschappen op de agenda. En de studenten biomedische technologie wacht eveneens een practicum in de snijzaal. 'Dit practicum is onderdeel van het blok anatomie over de borst, de buik en het bekken, waarmee de meeste eerstejaars in een medische studie te maken krijgen.'

Incidenten als flauwvallen doen zich zelden voor, maar 'nieuwelingen' lopen wel eens even de zaal uit, vertelt ze. 'Echt heel normaal hoor', benadrukt ze.

Na de koffiepauze is het onbekende van de snijzaal eraf. De studenten bewegen zich gemakkelijker en vrijer. Er wordt aan darmen gevoeld, een milt opgepakt en longen bekeken. Anne-Marie laat een lever zien, met duidelijke verschillen in structuur. 'Wat denken jullie? Waar komt dat door?' Als de anatomiedocente geen antwoord krijgt, vult ze zelf in: 'Dit is dus een tumor. De gene van wie deze lever is, had leverkanker.'

Evalueren

Als de klok 12.30 uur slaat, is het tijd voor lunch. Sven (19) en Eva (18) eten hun eigen gesmeerde boterhammen in de kantine van het Radboudumc. Ondertussen evalueren ze de ochtend. 'Ik vond het meer raar dan vies', bekent Eva. 'Ik vond het prachtig', zegt Sven. 'En nee, ik had nergens moeite mee.'

Allebei wisten ze niet zo goed wat ze zich moesten voorstellen bij dit snijpracticum. Ze hadden niet

snijzaal

verwacht dat ze zoveel mochten doen. 'Dat je alles mag bekijken. Gaaf hoor.' Eva: 'En in een boek is het toch echt heel anders hoor. Nu zie je tenminste dat geen enkel lichaam of orgaan hetzelfde is.' Sven: 'Ik leer vandaag meer dan in tien dagen studeren, dat zegt wel wat.'

Het is tijd voor de laatste twee uur van het snijpracticum. En met weer ietsjes meer ervaring en zelfvertrouwen begeven de eerstejaars TG zich richting de smetteloze zaal. Op zoek naar een antwoord op de vraag hoe vezeltjes de pleura* kunnen aantasten. |

** Pleura is het vochtafscheidende vlies dat dubbelgeplooid rond elk van de longen ligt en zo een afscheiding vormt tussen longen en borstholte.*

** De studenten op de foto komen niet in het artikel voor.*

Marcel Boogers onderzoekt het functioneren van regio's

'De regio doet iets met mensen'

Het raadsel van de regio, zo luidt de oratietitel van Marcel Boogers, hoogleraar innovatie en regionale governance. Donderdag 17 oktober was zijn rede. Twee dagen in de week is de hoogleraar verbonden aan de UT. 'Het raadselachtige zit 'm in het diffuse van de regio. Een regio is niet grijpbaar.'

TEKST: SANDRA POOL | FOTO: ARJAN REEF >

Wat is er zo leuk aan regio's?

'De regio doet blijkbaar iets met mensen. Het was tijdens mijn oratie en het symposium heel erg druk. Volle bak. Ik ben ook actief op Twitter en als ik iets publiceer, krijg ik uit de gekste hoeken van het land reacties. Er is iets wat regio's aantrekt. Dat komt omdat de gemeente een aantal taken heeft waarvoor ze eigenlijk te klein is. Die worden regionaal aanpak. Denk aan economische ontwikkeling, vergrijzing, werkgelegenheid en verkeersveiligheid. Allemaal problemen die vragen om een regionale aanpak.'

En niet om een provinciale aanpak?

'De provincies pakken lang niet de bevoegdheden die ze hebben. Het is een zwakke bestuurslaag. Altijd al geweest. Jammer, want het is wel een gekozen bestuursorgaan. Maar goed, hierdoor verschuift het debat steeds naar het regionale niveau. Men gaat op zoek naar iets anders waarbij we moeten waken dat er geen derde bestuurslaag ontstaat.'

Wat is dan de kracht van de regio?

'Een regio is diffuus, ongrijpbaar. Van een gemeente weet je wat die kan en welke bevoegdheden die heeft. Van een regio niet. Wil je een succesvolle regio dan zijn drie aspecten belangrijk. Er moet een sense of urgency zijn ofwel een breed gedragen besef van regionale problemen of ontwikkelingskansen, die alle betrokkenen

ervan doordringt dat nietsdoen geen optie is. Er is dus een visie nodig die zegt waar je naar toe wilt. Daarnaast moet er iemand zijn die de kar trekt, een leider. En tot slot moet een regio een samenleving zijn.'

Welke regio is een best practice?

'In Nederland kijkt iedereen naar Eindhoven. Die brainport en die samenwerking tussen de overheid, onderwijsinstellingen en ondernemerswereld wil iedereen.'

Hoe kan het dat Eindhoven daarin slaagt?

'Er zijn twee grote trekkers: ASML en Philips. Die zetten een koers uit en de andere partijen gaan daarin mee. Het is dus belangrijk dat je leiders hebt en een visie.'

Hoe doet de regio Twente het?

'Twente heeft een enorm sterk netwerk. Maar er is niemand die de regio in beweging kan krijgen. In mijn optiek is het noodzakelijk om je als regio te focussen op één of twee kerngebieden. Ik ben geen regionaal econoom, maar ik zie wel kansen voor nanotechnologie. Dat is het onderscheidend vermogen van de regio en er zijn veel bedrijven die ermee te maken hebben.

Bio-energie is een andere sector die eruit springt. Het is belangrijk om als regio de juiste ecologie van bedrijven te creëren. Een aantrekkelijk, economisch klimaat met interessante bedrijven die weer andere bedrijven aantrekken. Daarnaast doet Twente het in vergelijking met

andere regio's in het land goed op het gebied van economische ontwikkeling en innovatie. Maar er zijn altijd regio's wereldwijd die het beter doen.'

Waar gaat het naar toe met de regio's?

'Regio's zijn enorm in beweging. Het is echter niet ideaal om er een derde bestuurslaag van te maken. Wat je dan krijgt is een verdeling van taken en bevoegdheden met als gevolg een loopgravenstrijd, ofwel veel praten, weinig actie. Het startpunt is een visie. Waar wil je naar toe? Die moet je uitdragen. Je hebt dus een boegbeeld nodig. En daaromheen verzamel je bedrijven die zich achter de boodschap scharen.'

En hoe zit het met de democratische waarden van een regio?

'In Nederland zijn regio's geen officiële bestuurslaag. Om ze toch enigszins te democratiseren kun je bijvoorbeeld expertise- of adviescommissies instellen. Daarin zitten alle betrokken partijen. Zij kunnen besluitvorming voorbereiden. Het huidige beleid is erop gericht om meer grotere gemeentes te realiseren. Een andere oplossing. Toch denk ik dat het leidt tot veel praten en weinig doen.'

Welke kant gaat het op met je onderzoek?

'Tijdens mijn oratie haalde ik nog een onderzoek aan waarin werd nagegaan of de manier waarop regionaal bestuur georganiseerd is van invloed is op het succes. Dat maakt dus niet veel uit, als je kijkt naar de economische ontwikkeling. Ik wil graag verder onderzoeken wat het wel of niet functioneren van een regio verklaart.

Daarnaast wil ik kijken naar andersoortige regionale regimes. Onder welke omstandigheden komen die tot stand? Denk aan zorg en onderwijs. Tot slot, wil ik experimenteren met onderzoeken die regio's democratiseren, hetzij middels een regiораad, hetzij met een adviescommissie.' |

Afstudeerder meet slaapdiepte bij patiënten op intensive care

Twee minuten slapen, twee minuten wakker

Patiënten op de intensive care slapen slecht. Heel slecht. Soms niet langer dan twee minuten aaneengesloten. Meten hoe diep ze precies slapen, is echter ingewikkeld. Student technische geneeskunde Laurens Reinke bedacht er een nieuwe methode voor. Hij studeerde in oktober af, is nu bezig met een octrooiaanvraag en hoopt op het onderwerp te promoveren.

TEKST: PAUL DE KUYPER | FOTO: JEROEN VAN KOOTEN >

'Slaapdiepte meten bij ernstig zieke patiënten is heel moeilijk', steekt Reinke (25) van wal. De student technische geneeskunde studeerde begin oktober af op onderzoek op de intensive care (IC) van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG). 'De simpelste manier is een polysomnografie, een methode waarbij je behalve een EEG (elektro-encefalogram) maakt om hersenactiviteit te meten, extra sensoren op het lichaam plakt die registreren of iemand bijvoorbeeld snurkt of met de benen beweegt.'

'Heel omslachtig. Alleen vanwege al die plakkers kun je nauwelijks slapen', schetst Reinke. Het grootste minpunt van deze meetmethode is echter de tijd die het kost om de data te analyseren. De sensoren verzamelen 24 uur lang

gegevens. Een klinisch neurofysioloog knipt die data achteraf in stukjes van 30 seconden en moet per stukje vaststellen hoe diep iemand sliep.' Verschillende TG-studenten werkten tijdens hun stage aan een oplossing voor deze omslachtige werkwijze. Reinke was de laatste in een rij en presenteerde uiteindelijk een nieuwe methode. 'Vooral de verhouding tussen trage en snelle hersenactiviteit die je in het EEG ziet, bleek van belang. Die verhouding zegt iets over hoe diep je slaapt. In mijn systeem maak ik een EEG door slechts twee elektroden te plakken. De gegevens uit die sensoren worden realtime gescand en verrekend.'

Voordeel van Reinkes oplossing is dat je niet meer achteraf data hoeft uit te pluizen. 'Het kan nu nog niet, maar uiteindelijk zie je op de monitor naast het bed behalve de bloeddruk van de patiënt ook

een waarde voor de slaapdiepte.' De TG'er testte zijn systeem drie dagen lang op vier verschillende IC-patiënten en vijftien patiënten uit de polikliniek. Reinkes methode blijkt nauwkeurig. 'De overeenkomsten tussen de score van mijn systeem en de analyse van de klinisch neurofysioloog zijn net zo groot als de overeenkomsten tussen de analyses van twee verschillende neurofysiologen.'

Betere slaapomstandigheden

Reinke hoopt dan zijn methode op termijn artsen meer inzicht oplevert waarom op de IC zo slecht geslapen wordt. Want slecht slapen, dat doen IC-patiënten, benadrukt Reinke. 'Eén patiënt sliep maximaal twee minuten aaneengesloten en was vervolgens niet langer dan twee minuten wakker. Dat gaat 24 uur door, meerdere dagen achter elkaar. Er is al heel lang bekend dat slaap belangrijk is. Dat geldt voor gezonde mensen, maar zeker ook voor patiënten.'

Over de oorzaken van het verstoorde slaapritme is weinig bekend. Onderzoekers weten dat het omgevingslawaai op de IC een rol speelt, net als de lampen die constant branden. Reinke: 'Bij patiënten die het slechtst slapen lijkt het hele bioritme verstoord. De klok in hun brein onderscheidt geen dag en nacht meer.' Of en hoe artsen kunnen helpen die klok wel in het juiste ritme te laten tikken blijft voorlopig nog giswerk. 's Nachts het licht uit doen, minder lawaai en bepaalde medicatie toedienen, kunnen oplossingen zijn, maar dat moet volgens Reinke nog verder onderzocht worden.

Het onderzoek van Reinke krijgt daarom een vervolg. Op dit moment is hij bezig een octrooi aan te vragen op zijn methode. Bovendien heeft hij van het UMCG vier maanden de tijd gekregen om financiering te vinden voor een promotietraject. De komende drie à vier jaar wil hij zijn meetmethode verfijnen en op een grotere groep patiënten testen. Uiteindelijk hoopt hij dat zijn onderzoek leidt tot betere slaapomstandigheden op de IC. 'Maar voorlopig is dat nog toekomstmuziek.'

Asha ten Broeke studeerde communicatiewetenschap en psychologie aan de UT. Nu werkt ze als freelance wetenschapsjournalist voor verschillende kranten en tijdschriften.

Roze versus blauw

Ik dacht dat het een eitje zou zijn. Aan tafel bij Pauw & Witteman zou ik even haarfijn uitleggen waarom de nieuwe speelgoedcatalogus van Bart Smit een slecht idee was. In die folder waren meisjes achter roze stofzuigertjes en schoonmaaktroly's gezet met de tekst: 'Zo goed zijn als mama, dat wil je ook!' Jongens waren in geen velden of wegen te bekennen. Die stonden enkele tientallen bladzijden verderop door microscopen te kijken of zich voor te bereiden op een leven als piloot.

Het is gedragswetenschappelijke basiskennis dat zulke stereotypering invloed heeft op de keuzes die we (m/v) maken in onze levens. Een meisje dat altijd hoort dat zorgen en poetsen bij haar sekse past begint lastiger een carrière als technisch natuurkundige. Maar tot mijn verrassing werd deze gedachtegang aan tafel bij Pauw & Witteman maar belachelijk gevonden. Neurobioloog Dick Swaab deed het voorkomen alsof enkel mentaal uitgedaagde jaren '70-tuinbroekfeministen nog denken dat iets anders dan prenatale geslachtshormonen en de daarin gemarineerde hersenen ons gedrag bepalen. Op weg naar huis zat ik hier over na te denken. Hoe kon het nou, dat ik zojuist de psychologische communis opinio had weergegeven, en dat deze werd weggewuifd ten faveure van een '100 procent aangeboren'-gedachte die op het gebied van sekseverschillen zo vaak weerlegd is dat slechts een handjevol koppigerds er nog in geloven? Hoe kan het dat het nature-verhaal voor zovelen nog steeds geloofwaardiger is dan het nurture-verhaal? Waarom wordt de ene wetenschappelijk verklaring

eigenlijk zoveel gemakkelijker collectief omarmd dan de andere? Ik dacht aan Kuhn, en zijn ideeën over wetenschapsrevoluties. Dat wetenschap sprongsgewijs vooruit gaat. Echte vooruitgang komt pas op het moment dat de huidige paradigma's en het daaraan verbonden diepgewortelde wereldbeeld onhoudbaar blijken. Dat gaat niet zonder een strijd van felle voor- en tegenstanders, waarbij er veel verzet is tegen het bewijs dat de revolutionairen aandragen. Men geloofde Copernicus ook niet zomaar op zijn mooie bruine ogen toen hij zei dat de aarde om de zon draaide in plaats van andersom. Sinds Copernicus hebben we nog vier zulke revoluties meegemaakt, zegt de invloedrijke psycholoog Vilayanur Ramachandran. Darwin bracht het idee dat mensen geen goddelijke creatie zijn maar de uitkomst van honderden miljoenen jaren evolutie. Freud introduceerde het idee van het onbewuste: niet alles wat we doen is bedacht. De ontdekking van DNA. En tot slot noemt Ramachandran de neurorevolutie: dat we niet meer zijn dan een pak neuronen, en dat we door deze te bestuderen eindelijk de essentie van de denkende mens zullen ontdekken. Dit is de huidige revolutie. Het is bovendien de derde die qua wereldbeeld het natuurlijke in de mens benadrukt in plaats van het sociale. Evolutie, genen, hersenen: de maatschappij is eraan gewend geraakt van de wetenschap te horen dat biologie bepaalt wie we zijn. Veel feministen nuanceren dit, hoewel ze het biologische in de mens niet ontkennen. Mensen blijven dieren, voor een belangrijk deel gedreven door oerdriften – seks, eten, niet al-

leen zijn, nog meer seks. Maar zoals elk dier zorgen ook wij dat we ons aanpassen aan onze omgeving. En de omgeving van het rijke, tot in de overlevingstechnische puntjes verzorgde westen wordt nu eenmaal niet in eerste plaats gedomineerd door natuurlijke omstandigheden als voedseltekorten, kou, hitte, droogte en nattigheid, maar door sociale omstandigheden. Speelgoedwinkels die voortdurend benadrukken dat jongens stoer zijn en meisjes mooi, huiselijk en zorgzaam, bijvoorbeeld. Maar dat Bart Smit en co dat benadrukken maakt het nog geen natuurwet. In andere culturen gelden voor man en vrouw andere stereotypen, regels en verwachtingen. Bijvoorbeeld: onlangs vonden archeologen twee Etruskische skeletten, waarvan één met speer en de ander met juwelen. Onmiddellijk repte men over een krijgsprins en zijn vrouw. Totdat DNA-onderzoek uitwees dat deze speerdragende prins eigenlijk een prinses was. En het skelet met de juwelen was een man. Oeps. Zulk nieuws relativeert. Ons DNA mag dan misschien onmiskenbaar mannelijk of vrouwelijk zijn, ons gedrag wordt minstens evenzeer door onze sociale omgeving bepaald. Momenteel is die omgeving vrij strikt: roze versus blauw. Dat vinden feministen – terecht – reden voor een revolutie. Maar de belangrijker revolutie is misschien wel een wetenschappelijke: dat we eindelijk het idee loslaten dat je mensen kunt begrijpen door enkel hun brein, evolutie en genen te bekijken, zonder de omgeving in acht te nemen. Dat we meer zijn dan onze biologie. Dat we door en door sociale dieren zijn.

UT-onderzoek kort

Optische informatiedrager

Promovendus Jeroen de Vries van instituut Mesa+ heeft een optische informatiedrager ontwikkeld die volgens verouderingstests miljoenen jaren mee zou kunnen gaan. De Vries gebruikt hiervoor een wafer van wolfram, omdat dat materiaal hoge temperaturen kan weerstaan. Deze nieuwe informatiedrager kan een oplossing zijn voor de relatief korte levensduur van huidige harde schijven en cd's. Volgens De Vries gaat een harde schijf bij kamertemperatuur ruwweg zo'n tien jaar mee.

Leerprestaties

De grootte van scholen heeft nauwelijks effect op de leerprestaties van leerlingen. Dat blijkt uit een studie van onderwijsonderzoeker Hans Luyten van de UT. Volgens hem heeft schoolomvang ook nauwelijks tot geen invloed op ouderparticipatie, de sociale cohesie op school, en de betrokkenheid van leerlingen en leraren. Luyten laat in zijn onderzoek wel zien dat grote scholen relatief goedkoper zijn door de lagere kosten per leerling.

Kunstalvleesklier

Onderzoekers van het AMC, het Rijnstate Ziekenhuis, het bedrijf Inreda en de UT presenteerden eind oktober een kunstalvleesklier op zakformaat. Dit kunstmatige orgaan kan zelfstandig de bloedsuikerspiegel reguleren. Mensen met diabetes type 1 hoeven dan niet meer zelf insuline te spuiten. De UT doet onderzoek naar de bedrijfskundige kant. MB-wetenschapper Ariane van Raesfeld onderzoekt hoe de kunstalvleesklier eerst Europees en later wereldwijd in de markt gezet kan worden.

UT en RRD werken samen aan eerste fitgame voor 65-plussers

Maggy moet ouderen bewegen om te bewegen

Ouderen zijn niet actief genoeg. Nauwelijks de helft van de 65-plussers haalt de Nederlandse Norm Gezond Bewegen, die een half uur matig intensieve inspanning per dag voorschrijft. Om deze groeiende bevolkingsgroep te bewegen meer te bewegen werken Universiteit Twente en Roessingh Research and Development aan de ontwikkeling van Maggy, de eerste fitgame voor senioren. Een spel, dat hen stimuleert om fysiek in actie te komen. En vooral te blijven.

TEKST: KITTY VAN GERVEN | FOTO: RIKKERT HARINK >

Vrouwen die voor de tv aerobicsoefeningen doen. Mannen die leren boksen achter hun beeldscherm. Hele gezinnen die op pantoffels een tennismatch spelen... Sinds de invoering van fitgames als Wii of Kinect wordt er heel wat afgesport in de Nederlandse huiskamers. Helaas zijn het vooral jongeren die voor zo'n bewegingsspel te porren zijn; wie de 65 is gepasseerd laat zich

er niet zo gauw meer toe verleiden. En dat moet veranderen, vindt Marit Dekker, onderzoeker bij de cluster telemedicine van Roessingh Research and Development. 'Want juist deze bevolkingsgroep kan wat extra beweging goed gebruiken', zo voegt Monique Tabak, toekomstig postdoc bij de telemedicinegroep van Biomedische Signalen en Systemen op de UT eraan toe.

Actievere levensstijl

Uit onderzoek is gebleken dat 55% van de ouderen inactief of niet actief genoeg is. En dat heeft consequenties. 'Ze lopen daardoor een groter risico op chronische aandoeningen als hart- en vaatziekten, overgewicht en diabetes. Een actievere leefstijl houdt hen niet alleen fitter, zij kunnen daardoor ook langer zelfstandig blijven wonen en hoeven minder vaak een beroep te doen op de zorg, waardoor de zorgkosten dalen', aldus Marit. Alle reden dus om senior uit z'n luie stoel te laten komen. Vraag is alleen: hoe? Het antwoord daarop zal de komende twee jaar naar voren moeten komen uit een gezamenlijk onderzoek van UT en RRD, dat op 1 oktober officieel van start is gegaan. Tijdens het project, dat wordt gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, wordt nagegaan welke feedback nodig is om ouderen te motiveren meer te bewegen. Uiteindelijk moet dit resulteren in het bewegingsspel Maggy (Mobile Activity Game

for elderLY), de eerste fitgame voor 65-plussers. 'Wat we in dit onderzoek vooral willen achterhalen, is wat ouderen aanzet om actief te blijven', vertelt Monique. Al eerder voerde zij voor RRD studies uit, waarbij deelnemers uit verschillende patiëntengroepen werden gecoacht bij hun dagelijkse bezigheden. Zij werden hiervoor uitgerust met een bewegingsensor en via tekstberichten op hun smartphone aangespoord om actie te ondernemen.

'Aanvankelijk deed de onderzoeksgroep enthousiast mee, maar na verloop van tijd nam de animo af. Het is dus van het grootste belang dat we feedbackstrategieën ontwikkelen, die ouderen zo leuk vinden dat ze niet meer afhaken.' Beide onderzoeksters zijn ervan overtuigd dat een game het bewegen voor ouderen aantrekkelijker kan maken. Maar hoe die game er precies uit gaat zien is nog onduidelijk. 'Dat hangt van de uitkomst van het onderzoek af. Zo moeten wij bijvoorbeeld eerst vaststellen of ouderen liever individueel of juist in een groep spelen. Of ze de voorkeur geven aan een competitief spel of aan samenwerking binnen een team. En of ze de hele dag door gecoacht willen worden of liever op vastgestelde tijdstippen', vertelt Marit. Zeker is al wel dat de game overal en te allen tijde gespeeld moet kunnen worden op een individueel aangepast niveau. En met niet meer hulpmiddelen dan een bewegingsensor en een smartphone. 'Het

is dus niet de bedoeling dat Maggy voor de televisie wordt gedaan. Je moet het ook kunnen spelen als je bijvoorbeeld op de bus staat te wachten. Bovendien moet de coaching via de smartphone volledig automatisch en computergestuurd zijn, dus zonder tussenkomst van een hulpverlener.'

Samenwerking

De ontwikkeling van het spel ligt in handen van de NHL Hogeschool in Leeuwarden. Voor het samenstellen van onderzoeksgroepen hebben de beide projectleiders zich verzekerd van de medewerking van Trivium Meulenbelt Zorg in Almelo en de fysiotherapiepraktijk Paramedisch Instituut Rembrandt in Veenendaal. Daarnaast is er een schone taak weggelegd voor studenten van de UT, meent Monique. 'Hun inbreng zal worden gevraagd bij het oplossen van vooral technische problemen.'

De onderzoekster verwacht overigens dat het Maggy-project meer gaat opleveren dan alleen een fitgame voor ouderen. 'Ik denk dat we hiermee veel kennis kunnen genereren over feedbackstrategieën die tot blijvende gedragsverandering leiden. En juist aan zulke strategieën bestaat grote behoefte binnen de telemedicine. Want hierdoor kunnen grote groepen patiënten in de toekomst, zonder tussenkomst van een zorgverlener, tot een gezondere leefstijl worden aanzet.' |

Samenwerking UT en RRD kent alleen winnaars

Waar zou de revalidatie zijn zonder UT en RRD? Een ding is zeker: niet op het huidige niveau. De intensieve samenwerking tussen Universiteit Twente en Roessingh Research and Development heeft de revalidatietechnologie onbetwistbaar naar een hoger plan gebracht. Tal van gezamenlijke projecten op het gebied van robotica, pro- en orthesiologie, telemedicine en sportrevalidatietechnologie zijn inmiddels succesvol geïmplementeerd of worden nog verder doorontwikkeld. Alleen al op dit moment lopen er zeker zestien extern gefinancierde onderzoeken, waarin beide instellingen participeren. En allerlei nieuwe staan op stapel. Kortom, het huwelijk, dat RRD al bij haar oprichting aanging met de UT en vorm kreeg in het Centrum voor Revalidatie Technologie (CERT), is gelukkig en vruchtbaar gebleken. Een huwelijk, waar overigens niet alleen revalidatiepatiënten van profiteren, maar ook beide partners zelf, constateert Hans Rietman, wetenschappelijk directeur van RRD. Zo heeft de liaison het Roessingh inmiddels een internationale status als onderzoeksinstituut opgeleverd én een academische status. Sinds de UT en RRD in 2002 de felbegeerde ZonMw-erkenning kregen als academische kern voor revalidatietechnologie, zijn er vier RRD-onderzoekers als deeltijdhoogleraar aangesteld op de UT. Twee bij de vakgroep BSS, een bij WB en een bij de faculteit Gedragwetenschappen. Tot hun taken behoort onder meer het begeleiden van promovendi, die aan de samenwerkingsprojecten meewerken. 'En dat zijn er relatief veel', aldus Rietman. 'Op dit moment werken er maar liefst 28 aan onderzoeken, tien op de UT en 18 bij RRD. Te zijner tijd zullen zij alle promoveren aan de UT.' Een hoog aantal promovendi binnen de eigen gelederen is een prettige bijkomstigheid. Maar het belangrijkste voordeel van de samenwerking is volgens Rietman toch wel, 'dat wij

direct contact onderhouden met de broedplaats van technologische ontwikkelingen voor de zorg. En dat we daar invloed op kunnen uitoefenen door mee te denken.' In de praktijk blijken beide partijen elkaar prima aan te vullen als het gaat om enerzijds klinische en anderzijds technisch wetenschappelijke inbreng.

Uiteraard profiteert ook de UT daarvan. 'De UT geeft hiermee invulling aan de termen 'health technology' en 'High Tech Human Touch'. Via RRD onderhoudt de universiteit een directe lijn naar revalidatiepatiënten en beschikt zo over een 'testbed' voor haar studenten', constateert Rietman. 'Bovendien kan de universiteit laten zien dat kennis en innovaties daadwerkelijk worden uitgetest en geïmplementeerd in de zorgpraktijk. Dit verhoogt de maatschappelijke waarde van het onderzoek.'

Het verhoogt tevens de snelheid waarmee producten en diensten in de markt kunnen worden gezet. Een goed voorbeeld daarvan is de Armeoboom, een oefenapparaat waarmee revalidanten hun armfunctie kunnen trainen. Inmiddels is dit in zeven revalidatiecentra in Nederland ingevoerd. Eenzelfde succes wordt verwacht van de Lopes, een looptrainingsrobot voor cva-patiënten, die momenteel bij het Roessingh wordt getest.

Het mag duidelijk zijn, de band tussen universiteit en revalidatiecentrum is hechter dan ooit. Dat bleek in april nog eens, toen beide partijen een samenwerkingsovereenkomst tekenden die ertoe moet leiden dat nieuwe technologie sneller ter beschikking komt van de patiënt. 'De ervaringen tot nu toe zijn uitstekend', meent Rietman, 'en de resultaten van deze samenwerking eveneens.' Maar er moet in het belang van de patiënten nog veel gebeuren. En daarvoor slaan UT en RRD graag de handen ineen.

Lang leve de huisjongste

Wie: Sannah van der Heijden (18), gezondheidswetenschappen

Waar: Huize DADA (Van Lochemstraat 230)

Waarom? 'Tijdens mijn Taste-ontgroening kon ik op Huize DADA logeren en toen had ik gelijk een goed gevoel over dit huis. Al mijn huisgenoten zijn actief in het studentenleven en ondernemend. Zodoende word ik ook meegeleurd: heel leuk! Ik was dan ook echt blij toen ik gevraagd werd voor dit huis.'

Taken? De 'HJ' van Huize DADA heeft een aantal taken door het jaar heen. Zo moet Sannah

straks speechen op het huisweekendje tegenover alle ouwelullen, is ze verantwoordelijk voor de rondleidingen in huis, moet ze koffie zetten wanneer daarnaar gevraagd wordt, zal ze een huisopdracht moeten uitvoeren en is zij degene die de huisdrank (wodka-cassis) moet schikken wanneer de nestrix de huis-leus inzet.

Consequenties? Bij Huize DADA zijn ze niet heel streng wat betreft de huisjongstetaken, alleen voor de huisopdracht wordt een deadline gesteld. Wanneer die niet gehaald wordt, staat er een krat bier op.

Wat vind je ervan? 'Met mijn zes huisgenootjes voelt het een beetje als familie. Heel anders dan ik bij andere huizen heb meegemaakt. Het minst leuke is het verblijf op de 'feutenkamer'; een onpraktisch kamertje achter de badkamer waar ik kan genieten van de geluiden van elke toiletbezoekje en iedere douchebeurt...'

Wie: Laurens Blom (19), technische geneeskunde en Rick Uilkema (19), Industrieel Ontwerpen

Waar: Villa 65 (Campuslaan 65)

Waarom? Rick: 'Ik vond het hier meteen heel gezellig, als een soort café. Ik had meer kamerzoekgesprekken gehad, maar dit huis beviel me het beste.'

Laurens: 'We wonen hier allebei sinds de intro. Het is een heel leuk huis met zestien gezellige

Wie: Daan en Olivier Berghuis (18), technische bedrijfskunde

Waar: Huize Asgard (Noorderhagen 62)

Waarom? Tijdens de Kick-In kon de tweeling Daan en Olivier bij een aantal doegroep-papa's logeren. Daarna werden ze gevraagd hier te komen wonen. Daan: 'Als je wordt gevraagd om op Asgard te komen wonen zeg je natuurlijk geen nee. Eerst ben je logé en daarna word je HJ. We wisten niet goed wat het HJ-schap inhield.'

Olivier: 'Jawel hoor, ik wist wel een beetje wat het inhield, maar we hadden geen hospiteeravond gehad waar het werd verteld.'

Taken? Op Huize Asgard slaapt de HJ in de woonkamer en zorgt ervoor dat de bierkoelkast altijd gevuld is. Bovendien

is hij verantwoordelijk voor het vuilnis. Spontane klusjes zoals een verstopte gootsteen zijn ook voor de huisjongste. Daan en Olivier zijn nu nog logé, maar worden binnenkort HJ. Olivier: 'Ik krijg dan alle HJ-taken.' Omdat Daan en Olivier

tegelijk op Asgard zijn gekomen, zijn de HJ-taken gesplitst. Daan: 'Ik slaap al in de woonkamer, dus hoef ik straks geen HJ-taken te doen, dat doet Olivier dan.'

Consequenties: Daan en Olivier: 'Beerbond!

Daarmee moet je door een trechter met een slang eraan twee of drie biertjes atten. Dit gebeurt tijdens de huisavond.'

Wat vinden jullie ervan? Olivier: 'Ik vind het wel grappig. Lekker makkelijk, er kan iemand worden aangewezen.'

Daan: 'Ik heb weinig privacy, omdat ik in de woonkamer slaap. Tussen 23.00 en 11.00 uur mag ik mijn huisgenoten uit de woonkamer kicken, maar soms word ik 's nachts wakker omdat ze terugkomen van de kroeg. Maar het is wel gezellig; ik eet bijvoorbeeld nooit alleen!'

De nieuwste bewoner van een studentenhuis krijgt naast een titel ('huisjongste', 'HJ', 'foet') vaak ook allerlei klusjes toebedeeld: schoonmaken, sjouwen met bierkragen, frituren en zelfs biechten! UT Nieuws ging op bezoek bij een aantal huisjongsten. Wat vinden ze zelf van hun taak? En... wat gebeurt er eigenlijk wanneer ze niet gehoorzamen?

CHARLOTTE ROMPELBERG, MICHEL SCHUHMACHER, LARISSA NIJHOLT, FEMKE VAN STRATUM, EYMEKE LOBBEZOO | FOTO'S: ARJAN REEF

mensen. We hebben onze eigen flatkleding en dat soort dingen.'

Taken? Rick: 'In de woonkamer hangt een lijst met alle opdrachten die we samen moeten volbrengen. We moeten bijvoorbeeld een keer biechten in een katholieke kerk, verkleed naar college en een feutenfeest organiseren. Laurens: 'We hebben een Veuten Intro Kamp (VIK), dat heel zwaar gaat worden. Maar daarna zijn we 'feut' in plaats van 'kutfeut'. We hebben gelukkig geen vaste huistaken, alleen deze ontgroening met opdrachten.'

Consequenties? Laurens: 'Als we de taken niet allemaal volbrengen blijven we eeuwig feut. Dat is niet zo heel erg, maar het is natuurlijk leuker om wel de hele lijst af te werken.'

Wat vinden jullie ervan? Rick: Het is soms even bikkelen, maar wel leuk.'

Laurens: 'Sommige opdrachten kosten veel tijd, maar het is allemaal wel grappig. Ik heb er zeker geen spijt van gehad in dit huis te gaan wonen.'

Wie: Simone Klomps (20), industrieel ontwerpen

Waar: Huize Scud: Sexy charismatische unieke dames (Deurningerstraat 42)

Waarom: 'Het is simpelweg een superleuk huis! Ik ben er een beetje ingerold. Inmiddels ben ik al derdejaars studente en toch ben ik hier huisjongste. Twee maanden geleden verhuisde ik vanuit een ander huis. Er kwamen hier twee plekken vrij. Ze wilden graag een eerstejaars en een oudere studente. Dat ben ik geworden.'

Taken? 'Over het algemeen vallen de taken hier best mee. Ik moet om de week het vuilnis

buiten zetten, maandelijks het papier wegbrengen en wanneer nodig het glas. Ik zorg dat er altijd schone theedoeken zijn. Daarnaast regel ik de cadeaus bij huisborrels; dat is traditie.

Elk jaar wordt ook 'de sjaarslaars' doorgegeven aan de volgende huisjongste. Onze otto

zit nogal snel vol, waardoor deze af en toe aangestampt moet worden. Een typische huisjongstetaakje!

Consequenties? 'Alleen een heel boze nestrix! Ik krijg wat gezeik van huisgenoten als het een rommeltje is, maar daar houdt het wel bij op. Het

wordt alleen maar erger wanneer ik het uitstel, dus dat is al genoeg reden om het te doen!'

Wat vind je ervan? 'Ik word niet heel erg gefeet. Gelukkig is de nestrix ook niet zo strikt. Als je alles regelmatig doet is het vijf minuten werk per taakje. Verzaak je hier echter in, dan stapelt het zich snel op. Helaas ben ik er niet zo goed in...'

Wie: Willem de Graaf (18 jaar), werktuigbouwkunde

Waar: de Petteflet (Thomas de Keyserstraat 93)

Waarom? 'Het liep eigenlijk allemaal vanzelf. Tijdens het novitiaat van VGST (red.: de ontgroening van de Vereniging van Gereformeerde Studenten in Twente) slaapt elke feut op een kast (red.: verenigingshuis). Ik werd met een jaargroepmaatje ingedeeld bij de Petteflet. Hier blijf je huisfoet tot je een eigen huis gevonden hebt. Je moet minstens derde- of vierdejaars zijn voor een uitnodiging als

vast bewoner. Wanneer ik ouder ben, hoop ik daarvoor gevraagd te worden.'

Taken? 'Ik moet allerhande klusjes doen zoals

bier halen, maar mijn hoofdtaak is frituren. Daarnaast zijn er veel spontane acties.

In de woonkamer ligt het matras waarop ik slaap.

Naast 'foet' is mijn bijnaam hier 'Machine', vanwege mijn achternaam.

Ook wanneer je een eigen huis gevonden hebt, kom je daarna nog regelmatig langs. Als ik hier wil eten, wordt er verwacht dat ik lekker kook.'

Consequenties? 'Er wordt nog gewerkt aan vaste consequenties voor volgend jaar. Nu valt het wel mee. Ik schijn redelijk goed te luisteren.'

Wat vind je ervan? 'Lachen! Ik vind het wel mooi, die studentikozeiteit. Pas heb ik de wc-pot

voor de grap los geschroefd. Later braste ik de huisspencer. Altijd wat te beleven! Leuk toch, zo'n cultuurtje?'

Rekenmachientje

De witte en groene knoppen van dit toetsenbord blijven soms hangen als je ze indrukt. Ertussen heeft zich stof verzameld. Het lijkt een codeerapparaat om geheime boodschappen mee te versleutelen. De werkelijkheid is iets minder spannend. We zien de toetsen van een mechanische rekenmachine van het merk Bell Punch uit 1950, een van de voorouders van de zakjapanners die eind jaren zestig op de markt kwamen.

Deze rekenmachine maakt deel uit van de studieverzameling van de stichting Ampère. Die club oud-medewerkers van de UT beheert op de vijfde verdieping van Carré een uitgebreide collectie historische apparaten van de faculteit EWI. De verzameling biedt inzicht in de geschiedenis van de elektrotechniek en informatica.

Hoe de Bell Punch op deze foto werkt, weten de beheerders van de collectie niet. Met drie man buigen ze zich over de druktoetsen, die soms blijven hangen en dan toch weer omhoog schieten. Op een smal display verspringen wat getallen. Wat in ieder geval nog werkt, is het belletje van de resethendel. Pling!

Lees meer over de collectie van de stichting Ampère in het verhaal over academisch erfgoed op de UT, op 26 & 27.

Foto: Gijs van Ouwkerk

Alweer een winnaar

Als student doe ik regelmatig mee aan competities voor vakken en evenementen als Create Tomorrow waarin het oplossen van een case centraal staat. De opdracht is vaak om in beperkte tijd tot een idee, een praatje en een plaatje te komen. Zoals bij iedere opdracht loont het vooral om even na te denken wat de jury zou willen zien om de maximale punten te krijgen. Dat blijkt niet lastig te zijn en met de onderstaande checklist wordt winnen dan ook een eitje.

1: Is de oplossing al 'groen'? Niet? Onhandig. Bij het horen van 'groen' of 'duurzaam' gaan bij de meeste juryleden de reality checks uit. Een karretje dat groenafval van winkels in het stadscentrum ophaalt (rekent u zelf even na hoeveel groenafval een winkel produceert), inclusief online omgeving waar u als consument kunt kijken wie het groenst zijn kleding verkoopt? De hoofdprijs van Create Tomorrow is binnen!

2: Bestaat de oplossing (gedeeltelijk) uit een app? Goed zo. Apps zijn hip, zo lezen de grote mensen vaak in de krant en horen ze op het journaal. Daar moet iedereen aan meedoen, dat is automatisch innovatief. De winnaar van de Twentse Summer School won dan ook met zijn app waarmee je je boodschappen kunt scannen en kunt zien wat je ermee kunt koken. Hij bleef daarmee de concurrentie voor die ouderwets dacht en stamcellen uit een hart wilde winnen.

3: Is uw oplossing in 'de Cloud'? Als u niet weet wat of waar dat is: niet getreurd. Dat weten de meeste mensen niet, maar het lijkt een magische plaats te zijn waar alles dat je erheen verplaatst beter wordt. De mail voor studenten moest ondanks alle bezwaren naar de Cloud en dat scheelt: de helft van die iritante mailtjes die de UT stuurt en studenten vroeger moesten weggelijken om ze te negeren belandt nu vanzelf in de spambox.

4: Heeft u genegeerd dat uw idee al eerder is uitgevoerd? Goed zo, daar let de jury toch niet op. Zegt iemand er toch iets van? Plausible deniability: u heeft goed gezocht, maar die eerste hit op Google heeft u gewoon niet gezien.

Er is één waarschuwing: probeer het bovenstaande niet als er een technische student in de jury zit. Die hebben vaak een bovengemiddeld gevoel voor wat reëel is en reageren meestal negatief op spelletjes bullshitbingo. Uw enige hoop in dat soort situaties is nog eens goed bedenken of uw oplossing wellicht toch niet vernieuwend, uitvoerbaar en nuttig kan zijn. Als aan die drie voorwaarden is voldaan mag u zich op het aspect duurzaamheid storten als een Greenpeaceactivist op een boorplatform.

Marc Hulsebosch is student Business Information Technology.

Reageren? www.utnieuws.nl

KNAW-president Hans Clevers

'Buiten de wetenschap

De wetenschap is helemaal niet in een crisis, zegt geneticus en KNAW-president Hans Clevers. En er is niets mis met de publicatiedruk. Je moet gewoon hard werken en een beetje geluk hebben.

Er heerst enige onvrede in de Nederlandse wetenschap over de ratrace en de publicatiedruk.

Onlangs trok een groep onderzoekers aan de bel. De wetenschap werkt niet zoals het zou moeten, menen zij. Wetenschappers publiceren te veel en de kwaliteit is vaak ondermaats.

HOP, BAS BELLEMAN EN PETRA VISSERS | FOTO: HENK THOMAS >

Maar Hans Clevers schudt die zorgen van zich af. Hij heeft geen problemen met de ratrace. Clevers is president van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. De Utrechtse hoogleraar heeft wereldwijd een grote reputatie en won allerlei prijzen. Hij ontdekte de stamcel van de lever en onderzoekt hoe darmkanker ontstaat. Hij kijkt niet bepaald met medeleven naar de wetenschappers die iets lager in de pikorde staan. 'Je wordt ook niet zomaar Epke Zonderland. Daarvoor zul je hard moeten werken, en dat geldt in de wetenschap ook.'

In de wetenschap borrelt intussen de onvrede. Het Rathenau Instituut hield eind oktober de bijeenkomst Crafting your career, over de problemen waar jonge wetenschappers tegenaan lopen. Clevers sprak er zelf ook.

Maar van een 'wetenschap in crisis' wil hij niets

horen. 'Het valt hier wel mee. In Amerika is de druk veel hoger. Een hoogleraar aan Harvard krijgt geen salaris van Harvard. Hij moet zijn funding zelf bemachtigen. Tegenwoordig is er minder geld voor onderzoek, dus de druk stijgt enorm. Nog maar vier à vijf procent van de projectaanvragen wordt gehonoreerd. Als het niet lukt om geld te werven, zien de hoogleraren de kring van medewerkers om hen heen steeds kleiner worden, tot ze zelf hun baan verliezen. Dat geeft een existentiële angst.' Hier krijgen universiteiten het grootste deel van hun geld rechtstreeks van de overheid. Vergeleken met de VS zijn nog veel wetenschappers in vaste dienst, vindt Clevers. Hijzelf bijvoorbeeld. 'En nog drie anderen in mijn onderzoeksgroep. Daaromheen is een schil van zo'n 20 tot 25 tijdelijke onderzoekers: promovendi en postdocs.' En zo hoort het ook. Dat er in de wetenschap geen plaats is voor al die jonge onderzoekers? Dat ze uiteindelijk bijna allemaal naar een andere baan

Publiceren kun je leren

Wie de cijfers bekijkt, concludeert al snel dat de Nederlandse wetenschap uitstekend presteert. Volgens de laatste monitor 'OCW Trends in beeld' worden er uitzonderlijk veel artikelen gepubliceerd die bovendien opvallend vaak geciteerd worden door collega's. Tussen 2004 en 2012 steeg het aantal publicaties met 59 procent en ook de citatie-impact score is opvallend: die ligt 47 procent hoger dan het mondiale gemiddelde.

Toch concludeerden vier toonaangevende hoogleraren onlangs dat er van alles mis is met de wetenschap. Onderzoekers staren zich blind op publiceren in toptijdschriften en vergeten en passant wat echt belangrijk is: een rol spelen in het maatschappelijk debat. In het pamflet 'Waarom de wetenschap niet werkt zoals het moet, en wat daar aan te

doen is' uiten de wetenschappers daarnaast kritiek op de 'promovendiefabrieken' die universiteiten zijn geworden.

'We leiden massaal op tot een doctorstitel maar de kans op een bevredigende onderzoeksbaan of een nette universitaire carrière daarna is klein.'

Uit CBS-cijfers blijkt dat slechts twintig tot dertig procent van de gepromoveerden een volgende stap kan maken in zijn wetenschappelijke carrière. De rest komt, niet zelden tegen wil en dank, ergens anders terecht. Niet alleen vervelend voor de promovendi, er schuilt nog een ander gevaar, waarschuwt het pamflet: 'Door een eenzijdige oriëntatie op de promotiefabriek dreigt de universiteit aan haar echte taak, risicovol lange termijn onderzoek, niet meer toe te komen.'

zijn er ook mooie banen'

moeten omkijken? Dat is helemaal niet erg. 'Ik heb laatst een reünie gehouden met al mijn promovendi. Die hebben allemaal interessante banen gekregen. Een paar werken aan een universiteit, maar veel zijn naar het bedrijfsleven, de overheid of het onderwijs gegaan.'

En waarom ook niet? 'Ik zou mijn eigen zonen geen carrière in de wetenschap aanraden. Het is behoorlijk onzeker, je moet hard werken, er is enig talent voor nodig en je moet ook een beetje geluk hebben. Mijn promovendi heb ik altijd verteld dat er buiten de wetenschap ook mooie banen zijn. Dat zouden universiteiten tijdens de promotieopleiding meer moeten onderstrepen.'

Publicatiedruk

Maar bagatelliseert hij nu de publicatiedruk? De laatste acht jaar is het aantal Nederlandse publi-

caties met zestig procent toegenomen. Is dat niet wat overdreven? Maar nee, Clevers vindt van niet. 'Er zijn meer tijdschriften dan voorheen en de omvang van de Nederlandse wetenschap is ook toegenomen. Er is veel extra geld uit de aardgasbaten aan onderzoek besteed en dat ging bijna allemaal naar promovendi. Die publiceren veel, want die willen zich onderscheiden van anderen.' Er valt domweg niets aan te doen, is zijn slotsom. De ratrace was er altijd en zal ook altijd blijven. Dat ligt niet alleen aan de financiering, maar ook aan ambitie. 'Je wilt nu eenmaal de eerste zijn die een bepaalde ontdekking doet. Het is niet leuk om telkens de tweede te zijn.'

Natuurlijk kan niet iedereen briljant onderzoek doen. 'Er zijn genoeg artikelen van dertien in een dozijn. Veel papers in matige journals publiceren heeft eigenlijk weinig zin, en je zou ook niet tegen promovendi moeten zeggen dat ze minstens vier artikelen moeten schrijven.'

En soms kijkt hij met enige verbazing naar andere disciplines die er vreemde mores op nahouden. 'In de klinische geneeskunde publiceren wetenschappers vaak in tijdschriften met een lagere impact. Bij hen draait het meer om de aantallen. Daardoor krijg je oneigenlijk gedrag: ze willen graag als tweede auteur worden opgevoerd. In mijn vakgebied word je uitgelachen als je zo nodig als coauteur wilt worden genoemd, terwijl je geen wezenlijke bijdrage aan het artikel hebt geleverd. Het werkt echt tegen je als je een stuk of zestig van zulke publicaties op je cv hebt staan.'

Wel snapt hij de klacht dat wetenschappers geen riskant onderzoek meer durven te doen, omdat er misschien geen publicaties uit rollen als je mis schiet. Het is jammer als nieuwsgierigheid moet wijken voor zekerheid, erkent hij. 'Maar dat is van alle tijden. Als je de grote vraag niet stelt, krijg je ook geen grote antwoorden. Zo gaat dat.'

Er zijn altijd wetenschappers van de grote sprong en andere wetenschappers die de gaatjes opvullen, meent hij. Zelf is hij toevallig 'meer van de eerste soort'. Maar eigenlijk is het een valse tegenstelling. 'De slimste onderzoekers wedden op twee paarden: ze doen risicoloos onderzoek, maar ook een grote gooi. In Amerika spreken ze van 'bread and butter'-onderzoek en long shots. Je moet brood op de plank krijgen, maar je moet ook leuke dingen doen.'

Toegegeven, er duiken de laatste tijd veel fraudegevallen op, maar die stellen niets voor in het licht van de hele Nederlandse wetenschap. Met toegenomen druk heeft het in elk geval niets van doen. Alhoewel: 'Ook in de sociale psychologie, het vakgebied van Diederik Stapel, lag er een grote nadruk op het volume: hoe meer artikelen, hoe beter. Dat vakgebied is zich nu aan het bezinnen hoe de kwaliteit van het onderzoek weer omhoog kan, want het systeem was niet op orde. Maar dat probleem kun je niet aan de hele wetenschap opdringen.'

Wel vindt hij dat er betere manieren zijn om een wetenschapper op waarde te schatten dan het aantal publicaties in toptijdschriften turven. 'We praten er nu over om in onderzoeksevaluaties te vragen naar de vijf publicaties waar iemand het meest trots op is. Dat hoeven niet eens de vondsten met de hoogste impact te zijn. Je moet dan wel kunnen uitleggen waarom je er zo trots op bent.'

Want dat is hij met de critici eens: wetenschappers moeten meer doen om zich aan de samenleving te verantwoorden. Het is niet meer van deze tijd om te zeggen: betaal me nou maar, dan doe ik mijn hobby. Er zijn in Nederland nog heel veel wetenschappers die helemaal niet hoeven te vertellen waarom ze doen wat ze doen. Toen ik begon was dat misschien wel de helft van alle onderzoekers, nu schat ik dat het om zo'n tien tot twintig procent gaat.'

Heeft hij niet makkelijk praten? Hij kan op patiënten wijzen en iedereen zal snappen wat het nut van zijn onderzoek is. Maar dat wimpelt hij weg. Anderen moeten het ook kunnen, ongeacht hun vakgebied. Sterker nog, ze slagen erin. 'Kijk eens naar natuurkundigen. Die hebben de handen ineen geslagen en met een enorme deeltjesversneller naar het Higgs-deeltje gespeurd, waar net de Nobelprijs voor is toegekend. Dat Higgs-deeltje heeft geen maatschappelijke waarde en het publiek zal nooit snappen wat er precies is gevonden, maar de onderzoekers konden toch uitleggen waarom ze het wilden doen. Ze hebben miljarden gekregen. Alfastudies kunnen ook een goed verhaal vertellen: er is grote belangstelling voor de kunstgeschiedenis en letterkunde. Of neem archeologie: waarom zouden archeologen niet over hun opgravingen kunnen vertellen?'

'Het liefst eet ik nog altijd een sukadelapje'

TEKST: MAAIKE PLATVOET | FOTO: GIJS VAN OUWERKERK >

Lunchroom. 'Mijn ouders hadden een brood- en banketzaak, maar ik wilde liever automonteur worden. Al was het best fijn hoor, opgroeien bij een bakkerij. De automonteursopleiding heb ik precies een half jaar volgehouden. Toen trok de horecavakschool in Amsterdam mij meer. En eenmaal op die opleiding had ik het prima naar mijn zin. Ik ben als kok daar opgeleid en heb vervolgens ook mijn middenstandsdiploma gehaald en een managementdiploma.

Na mijn opleiding ging ik in de keuken aan de slag van restaurant Gooiland in Hilversum. Dat maakte destijds onderdeel uit van een keten van drie hotels. Na Gooiland ben ik gaan werken in hotel de Hoge Vuursche van dezelfde keten, dat was een chique boel. De chef-kok van dit restaurant is later de privé-kok geworden van koningin Juliana. Daarna maakte ik de overstap naar een sterrenrestaurant in Maarssen, waar ik een paar jaar werkte.

Uiteindelijk wilde ik voor mezelf beginnen en richtte ik een eigen lunchroom op. Van daaruit kookte ik de eerste paar jaren ook dagelijks 200 tot 300 maaltijden voor bejaarden, een voorloper van het huidige tafeltje-dek-je.

Ik heb 25 jaar voor mezelf gewerkt, maar wilde toen stoppen. Het is toch heel moeilijk om wat voor later op te bouwen. Dat lukt je amper als ondernemer. Ik heb mijn zaak gelukkig in de goede

tijd kunnen verkopen. Dat was in 1999. Vervolgens kon ik zeven jaar lang aan de slag bij een franchiseonderneming op het gebied van schoolcatering en lunchroom. Toen nog een jaartje in een groot restaurant meegedraaid, en daarna bij Sodexo in dienst.'

Sodexo. 'In eerste instantie zou ik in Utrecht geplaatst worden, toen was ook net de aanbesteding met de UT rond. Dat trok mij wel en dus ben ik als accountmanager op de UT gekomen. Het bevalt mij hier ontzettend goed. Ik vind dat er gezellige mensen zijn en er een fijne sfeer heerst. Dat was denk ik in Utrecht toch anders geweest, omdat alles daar massaler is.

Nu rijd ik al vijf jaar lang elke dag 120 kilometer heen en 120 kilometer terug. Ik vertrek 's ochtends om half zeven uit huis en ben dan om acht uur 's ochtends op de UT. Aan die lange dagen heb ik helemaal geen hekel, en ook aan het lange rijden niet. Ik vind mijn werk gewoon leuk. Ik zou ook wel wat vroeger naar huis kunnen, maar juist in de late namiddag is het wat rustiger en kan ik meer doen.

's Avonds om acht uur ben ik weer thuis. En dan moet ik nog eten. Vaak is dat een bord in de magnetron, ja. In koken heb ik zo laat geen zin meer. Zelf koken bewaar ik voor het weekend. Maar dan ook niet heel uitgebreid hoor. Gewoon een normale maaltijd. Alleen met de feestdagen, dan wil ik met een vriend nog wel eens uitpakken.

Het liefst eet ik nog altijd een sukadelapje. Of iets uit de Thaise keuken.'

Bistro. 'Op de UT ben ik verantwoordelijk voor alle catering op de campus. Sodexo heeft hier zo'n veertig mensen in dienst. Ik draag zorg voor het personeel en de cijfers en doe ook het onderhoud met het Facilitair Bedrijf. Daarnaast denken wij natuurlijk mee over bepaalde dingen: zoals met de verbouwing van het Theatercafé. Wij vonden het bijvoorbeeld belangrijk dat er een bistro kwam.

Ik schuw het ook niet om mijn mening te geven. Is er iets niet goed of klopt het niet met wat op de kaart staat dan lever ik commentaar en laat dit aanpassen. Ik zou het heel mooi vinden als er nog een goede *coffee corner*, à la Starbucks, op de campus komt. Er zijn nu twee kleine *coffee corners*, in de Ravelijn en de Waaier, maar daar kan best nog eentje bij. Daar moet je dan alleen een goede locatie voor vinden.'

Fietsen. 'Ik ben niet zo'n sporter. Maar een stukje fietsen, dat vind ik wel oké. Verder ontspan ik met televisiekijken. Door mijn lange werkdagen blijft niet veel tijd over.

Zodra ik vakantie heb, ga ik op reis. Meestal een actieve reis, maar twee weken in een hotel is ook wel eens lekker. En in de winter vaak een weekje weg. Naar de Kaapverdische eilanden of Spanje. En dan tussendoor een stedentripje naar een stad als Barcelona. Ja, daar houd ik wel van.'

Wie is Rob Eggenkamp?

NAAM:	Rob Eggenkamp
FUNCTIE:	accountmanager Sodexo
GEBOREN:	op 22 november 1953 in Soestdijk
OPLEIDING:	horecavakschool en allerlei aanvullende horeca-opleidingen
WOONT:	in Hoogland
BURGERLIJKE STAAT:	39 jaar gehuwd, één dochter
TELEVISIE:	politie-series en praatprogramma's
FILM:	actiefilms
BOEK:	'Thrillers en politie-series lees ik voornamelijk in de vakantie'

De universiteit inventariseert haar academisch erfgoed

Een atlas uit 1650 en een

Andere universiteiten hebben botanische tuinen en eeuwenoude collecties in bibliotheken. Maar heeft een jonge universiteit als de UT ook dit zogenaamde academisch erfgoed? Jazeker, zo blijkt uit een inventarisatie in opdracht van het college. In de bibliotheek ligt bijvoorbeeld een geïllustreerde atlas uit 1650 en op de zolder van Carré staat een computer uit 1964. 'We moeten dit erfgoed in stand houden om onze geschiedenis aan latere generaties te kunnen vertellen.'

TEKST: PAUL DE KUYPER >

'Voorzichtig, we mogen deze boeken alleen met handschoenen aan openslaan', vertelt Gea Janink van de universiteitsbibliotheek terwijl ze door de grote, broze pagina's bladert van één van de oudste werken uit de universiteitsbibliotheek. Voor ons ligt een zogenaamde Blaeu-atlas uit 1650, een ruim drieënhalve eeuw oud boekwerk van de Nederlandse cartograaf Joan Blaeu. Een lijvig boek, met veel tekst en in kleur geïllustreerde kaarten. 'Kijk, Milaan, en Turijn, en dit is Venetië.'

De historische Blaeu-atlas ligt opgeslagen in een kluis in het magazijn, samen met duizenden an-

dere titels, waaronder boeken over de sociaaleconomische geschiedenis van de Twentse textielindustrie en zestiende- en zeventiende-eeuwse stedenboeken. Alle werken samen vormen de zogenaamde Boot-collectie, geschonken door bedrijfseconoom en verzamelaar Jan Boot (1905-2006).

De historische collectie omvat zo'n 15 duizend banden, schat Peter Daalmans, het hoofd van de universiteitsbibliotheek. Hij herinnert zich nog dat de collectie in 1999 werd bezorgd. 'Boot woonde al jaren in Tasmanië. Hij had in 1976 zijn verzameling geschonken aan de UT, maar hij liet notarieel vastleggen dat hij tot zijn dood zelf over de werken kon beschikken. Uiteindelijk liet hij

de boeken eerder verscheppen. We kregen een zeecontainer vol dozen.'

Boot werkte enige jaren in de textielindustrie en promoveerde in Rotterdam op 'De Twentsche katoennijverheid 1830-1873'. Hij voelde zich verbonden met Twente. In 1996 kreeg hij van de UT een eredoctoraat.

Aan de schenking verbond de verzamelaar flink wat voorwaarden. Daalmans: 'De titels moeten bij elkaar blijven, we mogen ze niet van de hand doen en ze zijn niet vrij toegankelijk. Alleen onder toezicht van de bibliothecaris kunnen de boeken geraadpleegd worden. Als Boot in Nederland kwam, nam hij een kijkje hoe zijn werken erbij stonden. Hij was in zijn nopjes dat alles in goede handen was. Overigens verzamelde Boot meer. Hij schonk bijvoorbeeld schilderijen en traditionele kledingstukken aan het Rijksmuseum Twenthe.'

Academisch erfgoed

De Boot-collectie behoort tot wat genoemd wordt het academisch erfgoed van de UT. Verschillende universiteiten hebben zich verenigd in de Stichting Academisch Erfgoed. Samen wisselen die instellingen kennis uit over het beheer van bijzondere – vaak historische – collecties. De stichting

computer van f100.000,-

verstaat onder academisch erfgoed 'objecten die het bijproduct zijn van het wetenschapsbedrijf door de eeuwen heen', zoals meetapparatuur, botanische collecties, wiskundige modellen en hoogleraararchieven.

Op de lijst met erfgoed staan bijvoorbeeld de hortus botanicus in Leiden, het Allard Pierson Museum (het archeologisch museum van de universiteit van Amsterdam) en het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit Groningen. De UT heeft zich niet aangesloten bij de Stichting Academisch Erfgoed, maar denkt erover na of dit nuttig is.

In opdracht van rector Ed Brinksma onderzocht Joke ter Hellen van Bibliotheek & Archief welke objecten en media op de UT geschaard kunnen worden onder het academisch erfgoed. De campus zelf, het landgoed Drienerlo, ligt wellicht voor de hand, maar onder het academisch erfgoed vallen meestal alleen onroerende goederen. Behalve de Boot-collectie prijken op de lijst van Ter Hellen wel de digitale foto- en filmcollectie van de Beeldbank, het fotoarchief en enkele oude apparaten van de faculteit ITC, digitale foto's en films van de faculteit GW en een uitgebreide studieverzameling van de faculteit EWI.

Eerste digitale rekenmachine

Die laatste collectie staat op de vijfde verdieping van Carrè, de zolder. Wie daar de lift uitstapt stuit gelijk op het pronkstuk van de verzameling. In een vitrine staat de PDP-8, de eerste succesvolle minicomputer van Digital Equipment Corporation (uiteindelijk opgegaan in Hewlett-Packard) uit 1964. 'De THT kocht deze computer eind 1967 voor honderdduizend gulden. Het was de eerste digitale rekenmachine', vertelt Albert Schouten van de stichting Ampère, de club oud-EWI-medewerkers die de studieverzameling beheert. Op de Carré-zolder staan verder grote stellingkasten vol antieke meetbruggen, spanningsmeters, versterkers, buislampen, mechanische rekenmachines en gsm's in alle soorten en vooral maten. Volgens Schouten omvat de hele collectie tegen de duizend stuks. 'Het meeste is ooit voor onderzoek en practica aangeschaft, sommige objecten zijn gedoneerd door verzamelaars. Met

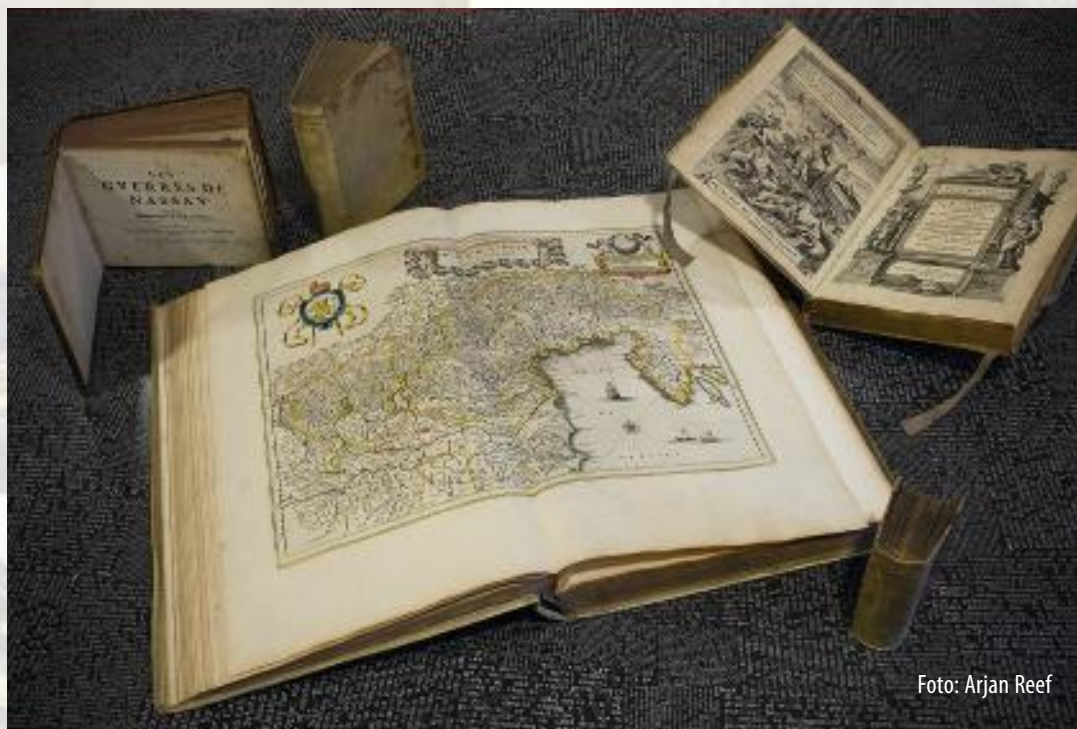

Foto: Arjan Reef

de verzameling willen we de ontwikkeling van de elektrotechniek, informatica en telecommunicatie laten zien. Veel studenten weten niet wat er aan de huidige technologie vooraf is gegaan.' Schouten is blij met de werkruimte die de stichting Ampère heeft, maar liefst zou hij de apparatuur zichtbaarder maken voor de rest van de UT. Vrijwel niemand komt op de vijfde verdieping van Carré en Schouten vindt het zonde dat 'zijn' schatten daardoor veelal verborgen blijven. 'We hebben een gebrek aan expositieruimte. We willen proberen een deel van de collectie in vitrines in de gebouwen tentoon te stellen.'

Collectie ontsluiten

De Blaeu-atlas uit de Boot-verzameling is in de bibliotheekkluis nog verder aan het oog van student en medewerker onttrokken. Exponeren kan niet zomaar, vanwege de kostbaarheid van de werken, legt Peter Daalmans uit. 'Het is een schitterend bezit, maar ik vind het jammer dat de collectie vooral staat. Je zou graag zien dat ie ook gebruik wordt. De boeken worden wel eens geraadpleegd voor wetenschappelijk onderzoek, maar heel weinig.' Rector Ed Brinksma beaamt dat als je mooie collecties hebt, je die het liefst ook zou ontslui-

ten. 'Gelukkig kan dat digitaal. In de Beeldbank zit veel fotomateriaal van de geschiedenis van de UT.' De verzameling van de stichting Ampère tentoonstellen ziet de rector ook wel wat in, maar dat brengt kosten met zich mee. 'Ons dilemma is: hoeveel willen we investeren? Je kunt dat geld niet in onderwijs en onderzoek steken.' Dezelfde geldvraag houdt het college van bestuur bezig bij de overwegingen om wel of niet aan te sluiten bij de Stichting Academisch Erfgoed. Volgens Joke ter Hellen is de meerwaarde hiervan vooral 'informatie-uitwisseling en kennisvermeerdering'. Brinksma: 'Die stichting brengt regels en kosten met zich mee. We moeten afwegen of deelname ons genoeg voordelen oplevert. Een besluit hierover hebben we nog niet genomen.' Overigens heeft de UT sowieso de verantwoordelijkheid om het eigen academisch erfgoed in stand te houden, vindt Brinksma, of het nou op de lijst van de stichting staat of niet. 'Academisch Erfgoed vertegenwoordigt ideeën en ontwikkelingen die voor de universiteit van belang zijn. Ik vind dat we de natuurlijke hoeder moeten zijn van deze sporen van de geschiedenis op onze eigen vakgebieden. Hiermee kunnen we het verhaal voor latere generaties vertellen.' |

Stefan Kuks, UT-hoogleraar en watergraaf van nieuw waterschap Vechtstromen

‘Waterschapswereld voor technici heel interessant’

Deze maand valt bij de meeste UT'ers een stembrief op de deurmat. Met het vriendelijke verzoek te laten weten wie jou moet vertegenwoordigen in het nieuwe waterschap Vechtstromen. Aan het hoofd van dat waterschap - dat een gebied langs de Duitse grens beslaat van Emmen tot Enschede - staat watergraaf en UT-hoogleraar Stefan Kuks. De 'waterschapsburgemeester' legt uit waarom je volgens hem aan die oproep gehoor zou moeten geven.

TEKST: JOHANNES DE VRIES | FOTO: ARJAN REEF >

De opkomst bij de laatste waterschapsverkiezingen was met 24 procent op z'n zachtst gezegd erg laag (ter vergelijking: bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen was de opkomst met 56 procent lager dan ooit, maar veel hoger dan bij de waterschapsverkiezingen).

Nu er door de fusie van de waterschappen Regge & Dinkel en Velt & Vecht alleen verkiezingen zijn in het gebied van het nieuwe waterschap Vechtstromen, is het niet waarschijnlijk dat er ineens meer mensen zullen stemmen - er is immers geen landelijke media-aandacht. Dat is jammer, vindt Kuks, omdat burgers daarmee een kans om mee te beslissen laten liggen. 'Je betaalt, dus je bepaalt,' legt hij uit. 'Met je stem beïnvloed je bijvoorbeeld hoeveel geld het waterschap aan belasting gaat ophalen bij de inwoners van het gebied.'

Stemmen kan dus goed voor je portemonnee zijn. Maar wat zijn de inhoudelijke belangen van UT'ers?

'Waterbeheer is niet alleen een kwestie van technisch de juiste dingen doen, maar ook van het maken van een zorgvuldige belangenafweging. Er moet steeds weer gekeken worden naar de belangen voor bijvoorbeeld landbouw, natuur en recreatie. Daarom is er veel input van buitenaf nodig. Van overheden, maar ook van belanghebbenden.

Dat sluit goed aan op het motto van de UT: voor goed waterbeheer is niet alleen high tech nodig, maar ook zo'n 'human touch'.

Landbouwers blijken vaak veel meer een band te hebben met het waterschap dan bijvoorbeeld stedelingen. Maar als alleen de boeren stemmen, dan bemoeien we ons op den duur alleen nog maar met de agrarische gebieden. Terwijl inwoners van dorpen en steden juist veel belang hebben bij projecten voor stedelijk water.'

Toch lijkt het waterschap niet echt te leven in de UT-gemeenschap. Misschien is het goed eens concreet te maken hoe het waterschap en de UT met elkaar verbonden zijn.

'Iedereen heeft in zijn omgeving wel te maken met projecten van het waterschap. Voor de mensen die op de campus wonen is de Roombeek het beste voorbeeld. Dat is sinds het waterschap deze weer boven de grond heeft gehaald de waterdrager van de campus.

Tegelijkertijd is de campus voor ons een grote afvalwaterleverancier. Wij halen energie uit water op de UT door wordt gespoeld. Maar ook schoon water kunnen we heel goed een tweede bestemming geven. Op een high-techcampus zouden we eigenlijk nog veel meer uit zulke projecten moeten halen. Dat is dan nóg een verbinding die ik graag wil leggen: wij kunnen de kennis van een technische universiteit zo dichtbij heel goed gebruiken, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van innovatieve technieken.'

Als ik denk aan studenten en water, denk ik vooral aan de bootjes waarmee er in juni door de overstroomde binnenstad gevaren kon worden.

'Hoewel het mooie beelden gaf, is dat natuurlijk onwenselijk. Ondernemers willen hun winkel droog houden. Maar er zijn meer zorgen, bijvoorbeeld om de overstort van het riool. Het gebeurt een paar keer per jaar dat na intensieve regenval de riolen overstromen. Dat is minstens net zo schadelijk. Daarom willen we er bijvoorbeeld voor zorgen dat regenwater niet in het riool terecht komt, maar op een andere manier wordt afgevoerd.'

Daar zal iedere partij het wel over eens zijn. Hoe bepaal je straks op wie je stemt?

'Het is vooral aan de partijen zelf om duidelijk te maken waar ze voor staan. Maar er komt ook een verkiezingskrant aan waarin alle partijen kort worden gepresenteerd.

Ik raad studenten en medewerkers van de UT aan daar gewoon even in te duiken. De waterschapswereld is buitengewoon innovatief en daardoor juist voor technici heel interessant. Samen maken we van deze regio een echte high-tech-human-touch-regio.'

Oud-UT'ers op de kieslijsten

Van de acht partijen die meedoen aan de verkiezingen in Vechtstromen, heeft de helft een voormalig UT'er hoog op de kandidatenlijst staan. Zij vertellen graag waarom je op hen zou moeten stemmen. Naast deze vier partijen doen ook SGP, de Ouderenpartij, CDA en Water voor jou! mee aan de verkiezingen. Kandidatenlijsten en programma's zijn te vinden op www.vechtstromen.nl. Stemmen kan van 13 tot en met 26 november.

VVD - Marcel Kummel (lijst 1, kandidaat 1)

Was tot 2000 woordvoerder van het college van bestuur van de UT

'De VVD gaat met drie heldere punten de campagne in. Ten eerste wil ik geen tierelantijnenpolitiek, maar vind ik dat we moeten blijven bij de corebusiness van het waterschap: droge voeten en schoon water. Ten tweede moeten we

vasthouden aan de bezuinigingen, zodat de belastingen niet omhoog hoeven. Tot slot moeten we in het nieuwe waterschap zorgen voor een efficiënt bestuur met een accent op innovatie.'

ChristenUnie - Jurgen van Houdt (lijst 4, kandidaat 3)

Studeerde tot 2006 bestuurskunde, was lid van VGST en Sirius

'Veel studenten zullen de waterproblematiek in de binnenstad, Pathmos, Stadsveld en Twekkelerveld wel kennen. Bij een flinke regenbui loopt de boel daar onder. In het programma van de ChristenUnie is veel aandacht voor waterproblemen in de stad. Daarin onderscheiden we ons van andere partijen. Verder denk ik dat je ChristenUnie-politici vooral herkent aan hun politieke stijl: duidelijk, eerlijk en echt.'

ChristenUnie

AWP - Jan Schreuder (lijst 3, kandidaat 6)

Doceerde tot 2009 toegepaste wiskunde, is nog steeds lid van UT's biologische tuinvereniging

'Als enige partij komt de Algemene Waterschapspartij niet op voor het belang van één specifieke groep, maar voor alle inwoners van het gebied. We hebben niks tegen politiek, maar op het niveau van het waterschap geloven

we vooral in de kracht van communicatie. Problemen los je op door met belanghebbenden te praten. Als je hen vraagt naar hun drijfveren, blijken boeren en natuurbeschermers best met elkaar door één deur te kunnen.'

Water Natuurlijk - Nettie Aarnink (lijst 6, kandidaat 1)

Deed tot 2000 de master environmental public management

'Water Natuurlijk is een groene waterschapspartij met hart voor blauw. In mijn ogen heeft het waterschap nieuwe mensen nodig met nieuwe kennis, om integraal waterbeheer uit te kunnen voeren in een veranderende omgeving. Ik wil graag innoveren, bijvoorbeeld als het gaat om waterzuiveringen. Maar we gaan ook voor goed stedelijk waterbeheer: dat heeft esthetische waarde én zorgt voor droge voeten.'

Stimuleringsfondsen voor vrouwen met ambitie en talent

Klimmen op de

De universiteit kent twee stimuleringsfondsen voor vrouwelijke UT-medewerkers die willen doorstromen naar een hogere positie op de carrière ladder. Zij kunnen een beroep doen op het UT-stimuleringsfonds of het Aspasiafonds, bedoeld voor wetenschappers. De financiële bijdragen helpen die carrièrestappen te maken, die buiten de reguliere financiering van de vakgroep of HR vallen. Aan het woord drie vrouwen die gebruik maakten van de ondersteunende middelen. 'Het stimuleringsfonds is zeker ten goede gekomen aan mijn loopbaan.'

Werkbezoek in Turijn

Anne Remke is universitair docent bij de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica. Ze geeft les bij de informaticavakgroep Design and Analysis of Communication Systems. In 2009 maakte ze gebruik van het UT-stimuleringsfonds. De in totaal toegekende 2500 euro zette ze in voor een werkbezoek aan de Italiaanse universiteit in Turijn. Ze sloeg daar een onderzoeksrichting in waarvoor ze later, in 2010, een Veni-subsidie ontving. Het onderzoek waarvoor ze nu de Veni-grant gebruikt, ontkiemde op Italiaanse bodem. 'Ik heb heel veel gehad aan mijn uitwisseling,' zegt Remke. 'Het stimuleringsfonds maakte het mogelijk de reis, de accommodatie en enkele vluchten te betalen.' De wens om naar het buitenland te gaan, had de docent altijd al. 'Ik ben tien jaar verbonden aan de UT. Ik promoveerde in 2008 aan de UT. Daarna wachtte er een postdoctoraal onderzoek. Buitenlandervaring deed ik op tijdens een werkbezoek van tien weken aan Turijn.' Remke doet onderzoek naar de betrouwbaarheid van kritische infrastructuur. 'Denk aan waterzuiveringsinstallaties of elektriciteitscentrales; infrastructuur die wij elke dag gebruiken en waarvan verwacht wordt dat ze altijd werken.' Remke ontwikkelt

modellen die voorspellen welke vertraging er komt als er een storing is. In Turijn, waar ze in september en oktober 2009 verbleef, werkte ze voornamelijk aan onderzoek. 'Ik bezocht een vakgroep die met andere, wiskundige modellen bezig was. Ik kon meelopen met een universitair docent die al lange tijd op dit onderzoeksgebied bezig was. Samen hebben we mooie dingen gedaan. In die tijd was ik ook bezig met mijn Veni-aanvraag. Het in Turijn begonnen onderzoek heb ik daarin opgenomen en het leidde tot een goedkeuring. Het stimuleringsfonds is in dat opzicht zeker ten goede gekomen aan mijn loopbaan.'

'Een goed werkend middel'

Er bestaan twee Aspasiafondsen, weet Pamela Habibović, universitair hoofddocent bij de

vakgroep tissue regeneration van het onderzoeksinstituut MIRA. Een is van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). De andere is van de UT zelf. Habibović kreeg beide toegekend.

'Het Aspasiafonds van NWO werkt als volgt', begint de wetenschapper, 'een deel van het totaalbedrag van 200 duizend euro gaat naar de onderzoeker zelf en een vierde gaat naar de uni-

Kostenplaatje

De totale besteding van het stimuleringsfonds is vanaf 2007 tot medio 2013: 800.000 euro

De totale besteding van het Aspasiafonds is vanaf 2011 tot medio 2013: 150.000 euro

Aantal aanvragen

In totaal werd van negentig vrouwen de aanvraag gehonoreerd. Voor het stimuleringsfonds 76, voor het Aspasiafonds 14 medewerkers, waarvan drie aanvragen werden besteed aan buitenlandse vrouwelijke keynote speakers.

Groei

Bij het wetenschappelijk personeel is het aandeel vrouwen op topfuncties (wetenschappelijk directeur, hoogleraar, decaan) tussen 2005 en 2012 verdubbeld van 6,2 procent naar 12,5 procent. In de subtop (UHD's) groeide het percentage van 12,2 naar 16,1 procent. De streefcijfers voor 2014 zijn respectievelijk 13 en 22 procent.

carrière ladder

versiteit en is bestemd voor diversiteitsbeleid.' De universitair hoofddocent maakt momenteel gebruik van de genoemde NWO-subsidie. 'Ik was dit jaar in de race voor een Vidi-subsidie van NWO. Ik zat bij de laatste tien gegadigden. Mijn aanvraag was goedgekeurd, maar er was niet voldoende geld voor iedereen. Ik zat niet bij de gelukkige zeven.' Ze kreeg daarop een aanbod voor een Aspasia. 'Een voorwaarde hiervan is dat je van universitair docent promoveert naar de positie van hoofddocent. De UT stemde hiermee in en sinds januari bekleed ik die functie.' Volgens haar is het een goed werkend middel voor de loopbaan van vrouwen. 'En het is natuurlijk mooi meegenomen dat een deel van het bedrag in de subsidiepot van de UT komt.' Het resterende geld zet ze in voor haar onderzoek naar biomedische materialen. 'Zoals bijvoorbeeld het kunstmatig namaken van bot op een zodanige manier dat het bot zich vanzelf herstelt.' Binnenkort organiseert ze een congres hierover. 'Ik heb een aanvraag ingediend bij het Aspasiafonds van de UT. De bestedingsdoelstellingen zijn wat verder uitgebreid. Nu kun je ook een subsidie aanvragen

om vrouwelijke sprekers te betalen en dat wil ik gaan doen.'

Visiting researcher in Durham

Haar man werd als visiting fellow uitgenodigd door Durham University in Engeland. Dat zag Anne Dijkstra, docent wetenschapscommunicatie bij ELAN, als een mooie kans. Na de toekenning van het stimuleringsfonds van de UT kon ze mee. Sinds september zit het hele gezin in Durham. Dijkstra werkt vier maanden als visiting researcher bij Newcastle University. 'Ik kom hier eindelijk toe aan schrijven en publiceren.'

Een groot voordeel van het fonds is dat bepaalde kosten die het verblijf in het buitenland met zich meebrengen, worden gedekt, vindt Dijkstra. 'Ik ben er heel erg blij mee. Anders had ik dit niet kunnen doen en nu zitten we met het hele gezin in Durham.'

Ze vertelt dat haar kinderen van acht en tien even moesten wennen. 'We zijn vanaf september hier gaan wonen, omdat de kinde-

ren dan meteen naar school konden. Gelukkig is Durham door de universiteit een internationale stad en zijn de scholen gewend aan kinderen die Engels niet als moedertaal hebben. En ja, ze gaan in uniform naar school.' Zelf werkt Dijkstra in Newcastle. 'Ik doe onderzoek naar de maatschappelijke aspecten van technologische ontwikkelingen en hou me bezig met wetenschapscommunicatie en de perceptie van risico's.

Ik kijk ook naar betrokkenheid en publieke participatie. Wat verwacht men bijvoorbeeld van nanotechnologie? Hoe ga je het gesprek aan met het brede publiek? Wat zijn de dreigingen en risico's?' Dijkstra verwacht dat de ervaring die ze in Durham opdoet, haar helpt te blijven groeien in haar carrière. Heel concreet werkt ze in Engeland aan het verbeteren van haar publicatielijst. 'Ik heb in Enschede veel onderwijstaken. Nu heb ik meer tijd om te schrijven en kom ik tot publicaties. Durham is een klein, vriendelijk plaatsje. Je voelt je er snel thuis en in het weekend ervaar je een vakantiegevoel.'

Bij het ondersteunend en beheerspersoneel (OBP) was meer groei te zien in het aantal vrouwen aan de top (schaal 14 en hoger). In 2005 ging het nog om 7,4 procent, vorig jaar was dat 26,9 procent. In de subtop (afdelingshoofd) verdrievoudigde het aandeel in diezelfde periode van 10 naar 30,1 procent. In 2014 moet de OBP-top voor 29 en de -subtop voor 37 procent uit vrouwen bestaan. Volgens Annemarie Ridder, coördinator diversiteit op de UT, bestaat er geen een-op-eenverband tussen deze groeicijfers en het aantal fondstoekenningen. 'Maar het geheel van maatregelen (op diversiteitsbeleid, red.) resulteert in een stijgende lijn. Ook is duidelijk dat we er nog niet zijn.'

Call

Voor 2013 heeft het Aspasiafonds theoretisch nog ongeveer 40.000 euro en het stimuleringsfonds nog 20.000 te besteden. De volgende call sluit 15 november. Informatie over aanmelden staat op www.utwente.nl/hr/info_voor/medewerkers/vrouwelijk_talent_naar_top.

UT-graduates Ahmed and Fatemeh can't find a job

'Are the vacancies

The Netherlands are amongst the most attractive countries for knowledge migrants. The government welcomes talented foreigners because of their contribution to the country's competitive position. It makes one think that UT-graduates would easily find a job.

However, Ahmed Abu Nada and Fatemeh Hatami are unemployed.

TEXT: MARISKA ROERSEN | PHOTO: GIJS VAN OUWERKERK

Ahmed and Fatemeh. Both appear as eager and clever professionals. Both are master graduates. Neither has a paid job. Ahmed: 'I have a bachelor in civil engineering and worked in the construction field in Saudi-Arabia's energy sector for three years.' While working there, the Palestinian started to wonder why such a rich country as Saudi-Arabia still relies on traditional thermal fossil fuels. Why don't they focus more on renewable energy sources? 'I wanted to learn more, and chose to do the master of environmental and energy management at Twente University with a specialization in energy technology.'

After graduation, Ahmed wasn't very keen to return to his home in the Gaza-strip and started looking for a PhD position here. Ahmed: 'I really

thought it would be easy. My expertise was THE issue that all people are talking about. On top of that, The Netherlands and Scandinavia are frontrunners in sustainability, climate change and renewable energy.'

HR is on a holiday

But it wasn't so easy. 'There were no academic positions available, so I started to look for consultancy jobs. Someone else would always be more suitable than me, or my qualifications would not fit the requirements. Often, no further explanation was given. I always contact companies after being rejected, because many of them do business in the Middle-East. Especially in the Emirates and Dubai. In my opinion, my profile fits their positions well.' Ahmed heard every excuse in the book. 'We will contact you later, we will keep you on the list, the HR department is on a holiday. I actually started to think that the vacancies aren't even real. It's like companies just want to keep up their reputation by pretending they are still doing well.'

Fatemeh has a bachelor in natural resource management and worked in Iran for ten years. 'I had a good job at a forestry organization. It was actually amongst the best jobs in the field. But I wanted to continue my education. So I saved all my vacation time to use it all up when the perfect occasion would arise. This happened when I found a master in geo-information forestry at ITC.' After half a year, when all vacation days were spent, Fatemeh faced a dilemma. 'I had to choose whether I would continue the programme and lose my job, or go back to Iran and stop my

education. I really didn't know what to do and consulted the head of the department. He advised me to stay at ITC, because it would enable me to get a better position later.'

ITC is where you come and go

Fatemeh is still not sure if this advice was right, given that she is unemployed for over a year now. From a private point of view, though, her decision couldn't have been better. I met my Dutch husband. I have a life here now. Even when the company in Iran asked me to come back, I decided to stay here.' And this is unusual for ITC graduates. Fatemeh: 'At ITC, almost everyone is foreign and they usually go back. It's the place where you come and go. I only started to integrate into Dutch society after I finished.'

In her quest to find work, Fatemeh became disappointed. 'Companies sometimes don't respond. When they do, I feel that they don't always give honest feedback. I was once rejected because of the language, even though I applied in fluent Dutch.' An added difficulty for the Iranian alumnus is her age. 'I am forty. They are looking for young people with lower salary expectations. But I'm even willing to do internships for free, just to remain in the process.'

What are they doing now?

Ahmed decided to focus on voluntary work and expanding his network. He is involved in different sustainability projects without any financial benefit. Next to that, he is working on his own business plan on building green and harmonious metropolises, and is finishing a scientific article on 'future proofing cities'.

Fatemeh is still looking for a position as geo-information specialist. As she noticed that in The Netherlands, these jobs are frequently combined with computer programming tasks, she is looking for an opportunity to enhance her skills in that area. |

Advice from Ahmed and Fatemeh

- **Networking is the key. Start already during your studies.**
- **Learn Dutch. Without it, it will be even difficult to find jobs in restaurants or shops.**
- **Find out about specific Dutch labor requirements in your sector.**
- **Be willing to do internships.**
- **Consider Germany, where the economy is better and companies are bigger.**

even real?'

Annelies Geerts

Champion of the double PhD's

She is the first PhD to get a doctorate degree from the University of Twente and the Catholic University of Leuven. She is also the first to get a PhD Education Certificate in the Innovation & Entrepreneurship track of Twente Graduate School. Annelies Geerts' study on effective innovation strategies in established companies is innovative in itself.

TEKST: MARISKA ROERSEN | FOTO: GIJS VAN OUWERKERK >

'After my graduation I started to work as a researcher at Vlerick Business School in Belgium. After a few years I decided to start a PhD trajectory.' Annelies ended up with Bart Van Looy, who is a professor in Leuven and an affiliate professor in Twente. She also already knew Twente's professor Petra de Weerd-Nederhof and the three of them developed the idea to start a joint promotion.

'The group in Twente is strong in case study research, whereas the department in Leuven has a strong position in econometrics and patent data.' The Belgian researcher describes her double position as a win-win situation for herself, but also for the universities. 'Both universities can add another PhD graduate to their list. But more importantly, they also learn from each other. Why work on an island when there are so many possible synergies and double networks?' Annelies hopes that she has set the tone and that others will follow her example.

Exploit the present, explore the future

In a way, Annelies, her promotors and assistant promotor Klaasjan Visscher can be considered champions. They are people who find this step important and are able to translate it into reality. Funnily enough, this is a prominent topic in her research. 'I study effective innovation strategies in established companies. It's a real danger that incumbent firms get blinded by satisfying their existing customers in the current markets. But innovation is essential for long-term growth and firm survival. The presence of critical roles within the firm,

like entrepreneurial champions, is crucial.'

Annelies states that companies need to exploit the present and explore the future, which is far from easy. 'The design and implementation of a sound innovation strategy encompasses multiple objectives. Management practices that are most productive for exploiting existing business are counterproductive for exploring radically new innovations.' To combine the opposites is a brain teaser.

Ericsson and Alcatel

'I intensively studied the innovation process of ADSL technology at Ericsson and Alcatel. Ericsson failed and Alcatel was successful.' According to Annelies, both companies saw ADSL technology as one amongst many projects in the beginning and integrated the R&D in existing business units. But as soon as the technology appeared very promising, Alcatel decided to create an internal corporate venturing unit that exclusively focused on ADSL. Annelies continues: 'This was only possible because Alcatel had a champion in the organization, who was convinced of the ADSL opportunities and was able to persuade decision makers of that. My findings show that effective innovation strategies comprise a configuration of critical success factors, such as organizational arrangements of a differentiated nature, roles and flexibility.'

Annelies aims to defend her dissertation in the summer of 2014. In Belgium, PhDs first have to do a pre-defence behind closed doors before they can have a public ceremony. Annelies believes that she will follow the same procedure. 'Most likely I will have a closed defence in Leuven, and will get both my degrees in Twente.'

PhDs are the backbone of our university. But who are they? Every month, we introduce another PhD candidate to you. This month: Annelies Geerts, PhD Candidate in the chair Organization Studies & Innovation at the University of Twente and in the chair Managerial Economics, Strategy & Innovation at the University of Leuven.

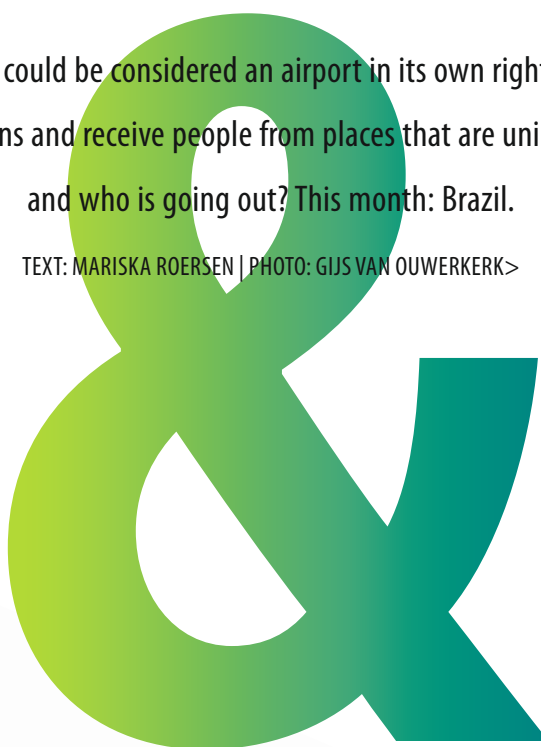
In some ways, the university could be considered an airport in its own right. We send students and staff to the most exotic destinations and receive people from places that are unimaginable. Who is coming in

and who is going out? This month: Brazil.

TEXT: MARISKA ROERSEN | PHOTO: GIJS VAN OUWERKERK >

In

Out

Who's in?

José Damiani, professor at the Instituto Tecnológico de Aeronáutica (ITA) in São José dos Campos, Brazil.

Doing what?

'I am visiting the Netherlands as part of a larger delegation from Brazil. We are here to formalize the corporation between ITA, the University of Twente and the city of São José dos Campos. Our kids are very science and technology oriented from a young age. We want to establish a more entrepreneurial approach.'

Building bridges

'In Brazil, we face the challenge of having to make our industry more competitive. For this reason, we are looking for a way to integrate business and technology more closely. During this visit to the Netherlands, we want to build bridges with Dutch organizations like your university, but also with TNO, the Netherlands Aerospace Group and the Ministry of Economy & Innovation.'

Impressions on NL

'All in all, I like your country very much. My wife and daughter even live here. They are very independent and my daughter is dating a Dutch guy. Also, I think you have a very organized society where everybody is willing to do things together. But I don't really understand what the Dutch mean when they say there is a difference between mentality in the west and the east of the country. In my opinion, they are all rather direct compared to Brazil.'

This is what the UT should do

'To have a stronger presence in our country. It would be nice for Brazil to have access to the knowledge base of The Netherlands.'

Who's out?

Luís Ferreira Pires, associate professor at the Faculty of Electrical Engineering, Mathematics and Computer Science and Director of the Business & IT MSc and BSc Education Programmes.

Doing what where?

'I am joining the "Study in Holland Tour" with a few other representatives from Twente. We will visit several Brazilian universities and promote ourselves amongst students and faculty.'

Alike

'Brazil is an emerging economy. There is a growing middle class who can afford to continue their studies. This is a real opportunity for us. Next to that, as surprising as it may sound, the cultures of Brazil and The Netherlands are much alike. Doing business is relatively easy.'

They don't know us

'Internationalization is important in securing the continued existence of a university. But Brazilians don't really know us. Last week, I spoke with three exchange students. In their honesty, they explained that they had selected Twente from a list without really knowing it. But they are pleasantly surprised about the infrastructure, campus, people and education. Brazil has the means to send people abroad. The UT should take advantage from this.'

Differences

'When in Brazil, you can be confronted with people coming late to their appointments. In addition, the Dutch may appear a bit direct and harsh when expressing their opinions. That can be considered shocking to Brazilians.'

This is what the UT should do

'In The Netherlands, we tend to overthink things. Brazilians, on the other hand, are very pragmatic and really create things. Of course, sometimes this goes wrong when not enough thought has been put into it. I believe a middle way would be ideal.'

Studentondernemer Yonas Negash:

'Ik ben groot fan van de Laan van Innovatie'

De samenwerking tussen bedrijven en overheden en het toekomstgericht denken in een ecosysteem voor innovatie leverden Kennispark afgelopen maand de titel 'Beste bedrijventerrein van Nederland' op. De jury was enthousiast over de economische waarde van het park, de helderheid van het profiel en de organisatie van de bedrijven. UT-studenten Yonash Negash en Alex de Jong zijn twee enthousiaste ondernemers en geïnspireerd door de omgeving van Kennispark.

TEKST: SANDRA POOL | FOTO: KENNISPARK >

Vestfalia Film International

Aan tafel zitten Yonas Negash (26), de oprichter van Vestfalia Film International, en de 'content manager' Slava Posylajev. Allebei studenten European Studies en beiden in hoge mate geïnteresseerd in politiek. Vooral het campagne voeren en het gebruik van diverse mediakanalen tijdens verkiezingen heeft hun aandacht. En dat is niet zomaar. Negash vertelt dat hij in 2008 de Amerikaanse verkiezingen volgde en zag dat het fundraisingteam van Obama in 48 uur net zoveel geld bij elkaar had gekregen als het team van McCain in een week. Verklaart: 'Het team van Obama greep alle mediamiddelen aan voor zijn campagne.' Voor Negash een eyeopener. 'We zijn een applicatie aan het ontwikkelen voor de campagne van de toekomst.' Posylajev vult aan: 'De app is bedoeld voor regeringen, overheden en

instituten. Zij kunnen de applicatie inzetten om transparant te zijn over beslissingen en om burgers te betrekken bij die beslissingen.' Naast de app, maakt Vestfalia Film International, gevestigd in de Bastille, campagnefilmpjes. 'Korte films voor politici en ngo's', aldus Negash. Momenteel heeft het bedrijf één medewerker in dienst. En over vijf jaar? 'Dan hoop ik dat we aan de andere kant van de Hengelosestraat zitten. Ik ben groot fan van de Laan van Innovatie en Kennispark Twente. Een inspirerende omgeving. Het is een voorrecht om hier student te zijn.'

Meer informatie: www.facebook.com/VestfaliaFilmInternational

EasyLike

Met het bedrijf EasyLike speelt Alex de Jong (23) in op de zoektocht van bedrijven hoe ze Facebook optimaal kunnen inzetten. Hiervoor gebruikt hij

de *near field communication (NFC) technology*. 'Dat is dezelfde technologie die in een chipkaart zit, tegenwoordig ook in de meeste smartphones.' De Jong wil de chipfunctie inzetten om Facebookpagina's te liken. 'Op dit moment zie je bijvoorbeeld in winkels of op reclame-uitingen staan: like ons op Facebook. Vervolgens open je de app, je gaat naar de pagina en klikt op de like-button. Dat zijn veel handelingen. Onze chip kun je als een soort sticker op je reclame plakken. De klant kan zijn telefoon ervoor houden en komt direct op de Facebookpagina.'

Samen met Egbert Markerink, student bedrijfskunde en Jos van Boeijen, rechtenstudent in Utrecht, is De Jong het bedrijf begonnen. 'We maken nog geen gebruik van de faciliteiten van Kennispark Twente, laat hij weten. 'Het is goed om te weten dat het er is, maar op dit moment hoeven wij nog niet te investeren. We werken vanuit huis en het enige wat wij doen is er tijd in stoppen.' Zijn er al inkomsten gegenereerd? 'Nog niet. De bedrijven willen wel, maar willen ook weten of het werkt. Een beetje het kip-en-eiverhaal.' Easy Like legt daarom een database aan om te kijken wat werkt. 'We willen per chip het aantal likes opslaan. We hopen zo inzicht te krijgen of bijvoorbeeld een like-and-win-actie werkt en vanaf welke plekken de Facebookpagina het meest aangeklikt wordt.'

Meer info: www.easylike.nl |

'Ik loop niet voortdurend te schreeuwen in het veld'

Volleybalvereniging Harambee heeft voor het eerst in de historie meer vrouwelijke dan mannelijke teams. Best bijzonder op een technische universiteit. Marlien de Wit is de trotse aanvoerster van dames 1.

TEKST: JOCHEM VREEMAN | FOTO: GIJS VAN OUWERKERK >

Volleybal... Begin er over met Marlien en het enthousiasme straalt er vanaf. De 23-jarige studente industrieel ontwerpen is wekelijks flink wat uurtjes in de sporthal te vinden. 'Het klinkt cliché, maar de sport is vooral erg leuk. Er zit zoveel in. Sowieso veel kracht, snelheid en techniek. Een lekkere smash afleveren of een bal goed blokken voelt heerlijk. Verder heeft volleybal veel spanning en een sterk teamgevoel. Dat vind ik allemaal terug bij Harambee. Ik ben begonnen met volleybal toen ik een jaar of tien was. Toen ik in Enschede ging studeren, sloot ik me aan bij Harambee. Dat is zo'n vijf jaar geleden, dus ik ken de vereniging goed. Sinds dit seizoen ben ik aanvoerster van dames 1. Extra verantwoordelijkheid? Ach, wel een beetje, maar ik ben niet iemand die voortdurend loopt te schreeuwen in het veld. Ik probeerde dat in het begin wel, maar deed dat te geforceerd. Ik was te veel met anderen bezig, dat werkte niet zo goed. Ik ben wel de contactpersoon richting de trainer en regel wat meer dingen rondom een wedstrijd. Dat hoort erbij.'

Het team van Marlien is inmiddels een aantal wedstrijden onderweg in de promotieklasse na de titel in de eerste klasse van vorig seizoen. 'Die titel was een hoogtepunt. Dit jaar spelen we een niveautje hoger, maar het begin is goed. Bij een studentenvereniging is het natuurlijk altijd afwachten of het team bij elkaar blijft, maar bij ons is dat grotendeels zo. Bovendien hebben we drie nieuwe aanwinsten en een nieuwe coach (Janneke den Butter, red.). Ook dit kan een mooi jaar worden.'

Het kampioenschap van vorig jaar was zeker niet het enige hoogtepunt voor Marlien. Heel Harambee, met zo'n driehonderd leden een van de grootste sportverenigingen op de campus, stond

in december op z'n kop. Een volleybalwedstrijd van negentig uur, die in het teken stond van Serious Request, leverde Harambee een nieuw wereldrecord op. 'Wat was dat gaaf, zeg. Het wijgevoel bij zoiets is enorm. Die recordpoging heeft van Harambee een nog hechtere vereniging gemaakt. Natuurlijk was iedereen helemaal kapot na die negentig uur. Ik moest wel even een weekje bijkomen, maar het was genieten en we hadden

UT Nieuws gaat dit collegejaar op zoek naar bijzondere captains. Wat is hun drijfveer, hoe voelt het om aanvoerder te zijn en hoe staat hun club ervoor? In aflevering 2: Marlien de Wit van Harambee dames 1.

het er graag voor over.'

Genieten is iets wat Marlien dit seizoen wil blijven doen. 'Van de, hopelijk, mooie prestaties met dames 1, van de gezelligheid en de teamuitjes en van het beachvolleybal in de zomer. Dit is mijn zesde jaar op de UT. Ik ben nu met mijn master bezig en het einde is in zicht. Ik realiseer me goed dat ik misschien nooit meer zo'n leuke volleybalvereniging als Harambee vind.' |

Studium Generale

Obesitas: een vet probleem

In het Verenigd Koninkrijk vormt obesitas de grootste bedreiging van de volksgezondheid. Ook in Nederland dijt het probleem uit: we eten te veel en bewegen te weinig. De extra kilo's drukken niet alleen op de fysieke gezondheid, maar ook op het sociale leven. Hoe laten mensen het zo ver komen? Welke rol spelen voedselindustrie en overheid? Wat zijn de oplossingen?

Prof. dr. Jaap Seidell is hoogleraar Voeding en Gezondheid en directeur van de afdeling gezondheidswetenschappen aan de Vrije Universiteit en het VU Medisch Centrum in Amsterdam. In zijn boek *Tegenwicht* behandelt hij feiten en fabels omtrent overgewicht.

Dinsdag 19 november op de Universiteit Twente, 19.30-21.00 uur. Vrijhof/Amphitheater.

De toegang is gratis. Maandag 11 november, 12.35 – 13.35 uur, Amphitheater Maandag 11 november, 12.35 – 13.35 uur, Amphitheater Vrijhof

De beeldbuis: voer voor mediapsychologen

Ook wel eens moeite om je los te rukken van het tv-scherm? Dan heb je last van aandacht-inertie: hoe langer je kijkt, hoe moeilijker je hersenen het vinden zich los te maken. Mediapsycholoog Ard Heuvelman ontrafelt deze avond – aan de hand van verschillende fragmenten - de psychologische mechanismen achter het tv-kijken. Hoe komt het dat wij ons zo snel identificeren met wat er op het scherm gebeurt? Waarom praten, gillen, juichen of huilen wij tegen de tv? Dr. Ard Heuvelman is mediapsycholoog en onderzoekt hoe beelden op mensen inwerken en hoe tv-makers de emoties van de kijkers bespelen.

Hij is coauteur van de onderwijsklassieker *Mediapsychologie*.

Dinsdag 12 november, 19.30-21.00 uur, Amphitheater, toegang gratis.

Vrijhof cultuur

Maandag 11 november, 12.35 – 13.35 uur Amphitheater Vrijhof

René van Meurs: Voor de storm

Winnaar Cabaretfestival Cameretten 2012

Wat zou dat toch lekker zijn; even helemaal niets. Geen geschreeuw, geen meningen, niet hoeven duwen of trekken. Eerst rustig nadenken, dan praten. Op normaal volume, over zaken die er toe doen. Wat fijn dat wij, als beschaafde mensen onder elkaar, lekker warm binnen zitten. Voor de storm losbarst.

Maandag 11 november, 20.00 – 22.00 uur Amphitheater Vrijhof

Camerettenselectie: Try-out Cabaretfestival Cameretten

Halve finalisten 2013

Nieuwsgierig naar het nieuwste talent op cabaretgebied? Bezoek dan deze try-out!

Misschien zie je alvast de winnaar van dit jaar...

Dit programma is een coproductie van Studium Generale en studieverenigingen Paradoкс and Sirius.

Maandag 18 november 12.35 – 13.35 Agora, Vrijhof

Ti-an-guis: Traces

Ti-an-guis uses folk music from the four corners of the world to create its own musical expression. The members of the group are musicians from different musical backgrounds such as classical and contemporary, Jazz and Brazilian. The approach of the group is to play traditional music in an untraditional way.

Dinsdag 19 november 20.00 – 23.35 Audiozaal, Vrijhof

4 happy feet

De leden van 4 happy feet dansen weer de jaarlijkse teammatch in de Audiozaal. Gedurende deze avond laten de leden in zowel salsa als stijldans zien wat ze kunnen. Zij worden beoordeeld door een hoog geklasseerd danspaar uit Nederland. Er is genoeg te zien, dus kom vooral kijken!

RECENSIE

Feuten: het feestje

FILM. Het verhaal draait om het introfeest van een studentenvereniging. Het feest loopt echter compleet uit de hand en door de sociale media van tegenwoordig, weet al snel de hele wereld daarvan. Zodra de politie aan de deur komt (inclusief ME-troepen) gaat het los en ontaardt de film in complete chaos. In te korte tijd willen de makers veel verhaallijnen uitwerken. Hierdoor blijft elk personage zeer oppervlakkig en voel je nooit een band. Een ander bijverschijnsel is dat de film door de korte duur bestaat uit een aaneenschakeling van te lompe en te ruige scènes, zonder een moment van rust in te bouwen.

Dat is jammer, want de potentie is er. Het verhaal en de personages zijn in theorie interessant, maar worden simpelweg te matig uitgewerkt. Voorgaande zinsnede gaat op voor de hele film; 'simpelweg te matig uitgewerkt.' De acteerprestaties zijn matig, de dialogen zijn matig en de afronding/introductie van de film is matig.

Pijnlijkst blijft echter de oppervlakkigheid van de karakters. Dit maakt het dat *Feuten: het feestje* een matig product is dat ongetwijfeld een vervolg zal krijgen. Laten we hopen dat de makers er dan iets meer energie in steken, want dit voelt als simpel willen cashen op een gewaardeerde naam.

Dennis van der Veen

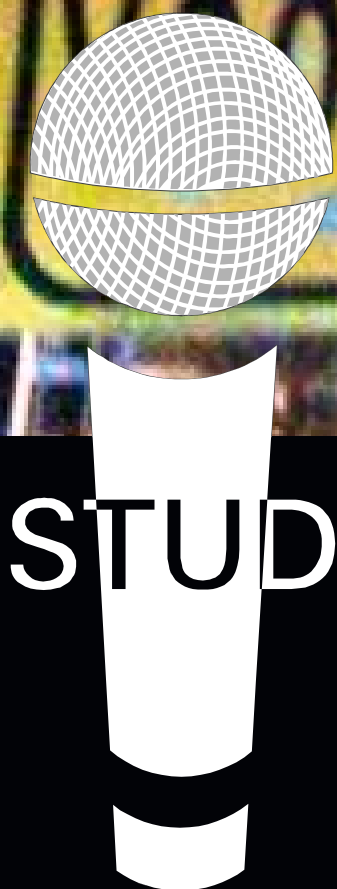
Het groot UT-dictee

Schrijf je kwantummechanica nou met een 'q' of 'kw'? En is preses met of zonder 'a' erbij? Spellen is zo eenvoudig nog niet. Voor de tweede keer houden we het groot UT-dictee der Nederlandse taal. Tijdens deze spannende avond testen wij de spellingsvaardigheid van de medewerkers en studenten van onze universiteit. Het UT-dictee wordt geschreven door UT Nieuws-redacteur Paul de Kuyper en wordt voorgedragen door rector magnificus prof. dr. Ed Brinksma. Ook meedoen? Donderdag 14 november, 19.30-21.30 uur. Waaier, zaal 2 op de Universiteit Twente. De toegang is gratis.

HET GROOT UT-DICTEE DER NEDERLANDSE TAAAL

GESCHREVEN DOOR
PAUL DE KUYPER
VOORGELEZEN DOOR
ED BRINKSMA

DO
14 NOV
19³⁰ - 21³⁰

STUDIUM GENERALE.

Toegang is GRATIS
op de UNIVERSITEIT TWENTE,
in de WAAIER, ZAAL 2
U hoeft niets mee te nemen!

nieuws
ACTUEEL EN ONAFHANKELIJK

Duurzaamheid
(Vertrouwelijk) Drukwerk
Magazines **Kwaliteit**
Betrouwbaar
Printing on demand
DTP *Vormgeving*
Tablet publishing
Milieu

 DELTAHage

Binckhorstlaan 401 • 2516 BC Den Haag • Postbus 20023 • 2500 EA Den Haag
t 070 75 07 500 • f 070 75 07 578 • info@deltahage.nl • www.deltahage.nl

